

Manqat Qandoveveam

Megeat Manqat-qase

Nqanek manqat, Zion ndøpeawám, ndego Yesugi paev ezoqa tuelv nøme gegoam. Ta khøwa-te ndøgo, ndego nqanek manqat gepeawam, ndego Patmos manqei bawa-té geyagám. Gaman ezoqam, timø-vutuním ndøgo. Yaq ndego ta manqei bawa-te ndøgo, andé ndimbula ezoqam me me:goám.

Khøwa nøme, ta manqei bawa-te ndøgo, ndego umingiap ndøqevát. Yesu matev kopoáv gembovevezam, megemege-te ndo:go, tøfakhanam. Zion nqanek manqat, tene-peawám ndøgo: Klisten ezoqam ndigu, qaqa ezoqam neka ngenøgim matev mokho-te ndiyage, føgøføgakh bewaniáp neka Evezøza-qa manqat bazaføgakh-us bembøgeawat. Zapa ndøgo, vaev-te, Mbumbukiam teqa bazaføgakh kandambaqape ndøveáz, neka Saitan, Mbumbukiam-gi qaqa ezoqam ate ti:goat namba, vøngiæzō. Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qá manqa ovøyam-té gíwaniapát. Yaq ezoqam ndigu, Yesu ndimbopaev, neka ivøveav ndigu, yage eqeiegei ndøndapém.

Nqanek emanqat mokho-te, manqat kopoáv, yaya etæ manqát.

Nqanek manqat av khandē-veveam

¹ Nqanek manqat, Yesu Keliso ndøvevezám. Mbumbukiam tene-omát ndøgo: Ndego tegi

sasae ezoqam mé:zòmás, ande gekha matev me mé:fakhanām. Ndøgo sà befakhanām. Nakhamas-té. Yesu tege enzol ezoqam, Zion-té gendo-khofotáv, ndego tege sasae ezoqam, taqa yaq-te vømbøe-ovøyam. ² Nqanek emanqat, Zion me:vototét, matev ate ndægo, geqeivat, neka manqat ndøgo, Yesu Keliso ge:-omat, ndøgo Mbumbukiam-te qandowav.

³ Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tegeve:mat, Mbumbukiam gevevezam, neka gekha ezoqām ndigu, nqanek manqat ti-ewagat, neka vømbópavāt, av nqæpeawap, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú. Zapa ndøgo, khøuwa ndøgo, nqanek matev tøfakhanam, avønín.

Khaiya mboma manqat, Klisten bawabawan seven-te

⁴ No Zión. No nqanek pepa, zo Klisten bawabawan seven-té qatø-peaomít, zo Esia plovins-te ndozo-yageap.

Kuku neka sambi ndøgoát, zo namba, te-te ndego ndøndo-okho, ndego ngego neka ndego gegoam neka ndego ngegeav, neka ndøgo nqova seven-te ndøndo-okho, ndigu teqa kawa ezoqam-qa qonam nonqo megemege-te ndo:go, ⁵ neka ndøgo Yesu Keliso-te ndøndo-okho, ndego unimanqatin manqat mba ndemanqate. Bugukhokhof ezoqam ngének, løvøte-te gendosuzam. Kawakawa-za ate ndi:gu, manqei-qape-te ngigu, ndego tigí kawá.

1:3 1:3 Veve 22:7, 10
1:5 Kol 1:18; Psa 89:27

1:4 1:4 Exo 3:14-15; Veve 3:1; 4:5

1:5

Ndego, ni-te kuku ndømbogo neka teqa kouk mokho-te, ni manqa-zapa-te gendo-nqovotan, ⁶ neka ni teqa megeat matev mokho-te, kawa iz gini-etoam, neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqam vø-amb, ni tege Eve-qa sasae tizimbo-goat, iz kandambaqape neka bazaføgakh matev, teqa ndégo. Miavmiáv. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

⁷ Nqáe! Ndego khaiya ozoz mokho-té genógeáv. Ezoqa ewaqape sugumú-ometét. Ate ndigú-a, gikeqatøvem, vø-ometām. Yaq ezoqa bawabawan ate ndi:gu, manqei-qape-te ngiyage, ndigu mbøni zóvá neka vø-eivām, te zapaya. Amén. Matev āv tønéfakhán.

⁸ Evezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, ndego ngego neka ndego gegoam neka ndego ngegeav, ndego āv gene-manqaté nqægo, “No zapá neka no váev.”

Keliso Zion-te gefakhan, Klisten bawabawan seven-te pepa peawam manqat gembo-ein

⁹ No Zión. No zogé Klisten zøfú. Yesu mokho-te, ni kopó. Te mokho-te, no zo namba, viniv kopó sizimu-eqawát neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te sa nqāzīmū-yāgē, neka bazaføgakh-us sa nqāzīmū-wāniāp.

No Mbumbukiam-qa manqat qate-manqatam neka ezoqa Yesu-qa yaq-te vøtē-zømesimam, ta zapaya ndøgo, no Patmos manqei bawa-té gimø-ogenonám. ¹⁰ Yaq Sande khøuwa nøme qandopave, Evezøza-qa khøuwa, no Mbumbukiam-

ge Nqova tène-khatómb. Yaq noqa zita-te, no manqa wag kandambaqape nø-ewág. Andé kipi me me:khabá. ¹¹ Ta wag ndøgo, āv qande-eín nqægo, “Matev nqanek nqoqo-qeivit, pepa-té qonó-peawám. Yaq Klisten bawan seven-té qonø-khofotám, ndigu Efesus neka Simina neka Pegamum neka Tiatila neka Sadis neka Filadelfia neka Laodisia taon-te ndiyageap.”

¹² Yaq no nòqambún. Ambá no-ometín, gekha ezoqām ngenek, manqat ngenø-manqate. Qæqambun, yaq no lampa asøzam nonqo nøqeív. Sevén ate qægoam. Lampa asøzam nonqo neka lampa ndøgo, gol khakheitáp. ¹³ Yaq ta lampa asøzam nonqo mokho-te ndøgu, ezoqam møndøyám. Ndego andé Ezoqam-ge Yo-qá bugug me me:kewagám. Ndego ndabua sekeqape ndø-uzám, até bov vømømbō-gutav, neka savim-te løvønám nonqo gol-us vømbøe-løvøtam. ¹⁴ Teqa kawa neka tegi izum, papaqá. Khagi, andé sip su papaqá neka andé sík. Neka teqa bøi, andé gøina wageap me me:wageapám. ¹⁵ Neka teqa zenda tokhotapak, andé auli gigiap me me:goám, gøinam-te toqota. Bøi sanqatøve-ús. Neka teqa manqa wag, andé ibøkha sololo kandambaqape me me:wagám. ¹⁶ Teqa nakeamo zenda-te, nduku ndø-upøzotám. Sevén, ate gi-goam. Neka teqa manqa-nqa-te, nakhag kaiya geøvap yaqyaq-us khobos-qapi ndofakhatám. Neka teqa bugug, andé khøuwa tatas-qape-qá waev me me:sanqatavám.

¹⁷ Qæ-omet, no teqa zenda tokhotapak-qa

1:13 1:13 Dan 7:13; 10:5 **1:14** 1:14 Ezek 43:2; Dan 7:9; 10:6; Veve 2:18; 19:12 **1:16** 1:16 Iblu 4:12; Veve 2:12; 19:15 **1:17** 1:17-18 Isa 44:6; 48:12; Veve 2:8; 22:13

megemege-te ndo:go, sæbøián. Andé løvøte ezoqam me nøteveám. Geté ndego teqa nakeamo zenda nømbové, vønø-ein, “Qo møe ndøgǫ! No ndégo, bugukhokhof vøegoam-a, vaev-te vøegoāt. ¹⁸ No khandi ezoqám. No møenaním. Geté nqáe! No nango møkhandí:n. Neka no miavmiav nøyagát. Neka no løvøte neka løvøte ezoqam-qa manqei, tigi mboqog mboqogim nonqo nogea-zoát.

¹⁹ Matev ndøgo, nqoqo-qeivit, qópeawám, matev ndøgo, ndakin tøfakhanam, neka matev nøme, vaev-te vøfakhanām. ²⁰ Nduku seven ndigu, noqa nakeamo zenda-te qoqozømet, neka lampa asøzam nonqo gol-us qoqoqeiv, taqa mokho ndøgo, qakhonawam, nqáneq: Lampa asøzam nonqo gol-us seven, ndøgo Klisten bawan seven. Neka nduku seven, ndigu Klisten bawan seven-gí enzol ezoqám.”*

2

Evezøza-qa manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Efesus taon-te giyagam

¹ Yaq Evezøza, āv genømbe-eín nqægo, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Efesus taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego nakeamo zenda-te, nduku seven nde-upøzoat,

* **1:20** 1:20 Zøtezat ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Nqanek manqat, Klisten bawan-gí enzol ezoqam seven ndæmanqate, ndøgo Klisten bawan-gí megetapak o u-anim me:manqaté. Até sapta 2 neka 3 mokho-té-a. **2:1** 2:1 Veve 1:16

neka ndego lampa asøzam nonqo gol-us seven mokho-te ndu:-okho. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

² No zoqa matev møtenøtén, av ndøzøte-matanam neka sasae føgakh ndozo-geawat neka bazaføgakh-us ndozowani. Neka no møtenøtén, zo manqa-zapa-us ezoqam sa takeapáv, zoqa mokho-te tu:goat. Neka zo ndigu mðzo-gevezotám, ndigu ekeza kha Keliso-gi u-anim ndi:vewe. Geté ndigu Keliso-gi u-anim mbá. Yaq zo mðzoqás, av nqægo, ndigu khavozam ezoqám. ³ Matev føgøføgakh qazø-fakhanumam, no zapaya, zo bazaføgakh-us zowaniapám. Neka zo ivøveáv.

⁴ Geté zoqa matev nøme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbain. Ta matev nqáne: Zo kuku matev no-te, av bugukhokhof qazømbe-goam, mðzo-ivøvé. ⁵ Gèmbø-mataváp: Zo bugukhokhof kuku kandambá qazøgoam. Geté ta matev-te ndøgo, zo mðzotøndo-bøiáz. Qámhá. Vøndo-qambúz. Yaq matev āv tønégó, av bugukhokhof qazøtegoam. Mbain tøgoat, yaq no ndøtøndonáv, zoqa lampa asøzam nonqo vøtévíbām, ma ndæwuøe. ⁶ Geté matev nøme ndøgo, ndozo-matanam, eqeieqeí. Zo Nikolas-gi paev ezoqam-qa matev, zòsanqawé. Até nó-a, no tiqa matev, nòsanqawé.

⁷ Gekha ezoqám ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no tae

nanga nombó-etoám, vólōg, ta tae-te ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, Mbumbukiam-qa Paladais manqei-te ndøya.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Simina taon-te giyagam

⁸ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Simina taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego bugukhokhof vøgoam-a, vaev-te vøgoāt, ndego genanim neka nango vøkhandi:v. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

⁹ No zoqa potonam matev, møtenøtén. Neka no møtenøtén, zo gigiap-av ezoqám. Geté unimanqatín, nqova-te, zo gigiap kopoáv ndøzøgo. Neka no tiqa manqat møtenøtén, ndigu zo ndingenøzoat. Nginik ekeza kha, Zu ezoqam me:vewé. Geté ndigu Mbumbukiam-gí ezoqám mbá. Ndigu Saitan-gí bawan ezoqám.

¹⁰ Matev ndøgo, zo avønin tozo-potonømem, møe mbogðém. Nqæe! Nqova soqaqape, zo ezoqa nøme ndimbula-té genø-nqeisám, zo vøekhamās. Yaq zo khøuwa ten, zópotonumát. Geté zoqa unimanqatin matev-te, bazaføgakh-us ndøwaniáp, até ndøgó-a, zo løvøte etoam-qa tizøgoat. Yaq no zo yaq-fia khandi miavmiav nøzø-etoám.

¹¹ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, ndego løvøte nøme, ndøgo tø-menas, kopømba mbain, tøngiu.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Pegamum taon-te giyagam

¹² Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Pegamum taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego nakhag kaiya geøvap yaqyaq-us khobos-qapi ndimbogo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

¹³ No møtenøtén, ma ndøzøte-yage. Zo ndøgo tozoyagé, ma Saitan teqa kawa ezoqam-qa qonam nonqo ndømbogo. Geté zo unimanqatin matev no-te, bazaføgakh-us zogeawát. Zo naopøteáv, até ta khøuwa-te ndøgó-a, zo mokho-te, ma Saitan nde:mia, Antipas gilaem, ndego unimanqatin ezoqam, ndego noqa yaq-te ezoqa ge:zømesimam.

¹⁴ Geté zoqa matev nøme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbain. Ta matev nqáne: Zo mokho-te, ezoqa nøme Balam-qá nømendim matev mbopavét, ndego Balak ge:-ometim, Izlael ezoqam āv kenétubām. Yaq ngenek, Izlael ezoqam, soqain-té geabenø-itubát. Lou ndøgo, ezoqa batae-te gi-aumam, betēloge-a, mambe betē-okho. ¹⁵ Zo mokho-te nandav,

2:11 2:11 Veve 20:14; 21:8

2:14 2:14 Num 22:1-25:3; 31:16; 2

Pita 2:15

ezoqa nøme, ndigu Nikolas-gi paev ezoqam-qa nømendim matev ndimbopaev, tiqa matev até kopó. ¹⁶ Yaq nakémbá, zo vøndo-qambúz. Mbain tøgoat, no ndøtøndonáv, nakhamas-té, ndigu ezoqa namba nakhag kaiya vøtínøfē, ndigu noqa manqa-nqa-te ngindu-fakhate.

¹⁷ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no mana nombó-etoám, ta lou ndøgo, ndakin ndøkhonøwe. Neka no ndego nandi papaqa nombó-etoám. Iz ndakinak mo:peawé. Ezoqa nøme ta iz ndøgo, gé:zøtezák. Sate ndegó tené-otév, nandi tendapaz.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Tiatila taon-te giyagam

¹⁸ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Tiatila taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat, Mbumbukiam-gé Yo ndømanqaté. Teqa bøi andé gøina wageap me me:wageáp. Neka teqa zenda tokhotapak, andé auli gigiap bøi sanqatøve-us me me:gó. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

¹⁹ No zoqa matev møtenøtén, av ndøzøte-matanam, neka zoqa kuku matev neka unimanqatin matev neka zoqa tøke matev ezoqa nøme-te neka zo bazaføgakh-us ndozo-waniap. Neka

no møtenøtén, matev ndøgo, zo ndakin ndozomatønumit, møndømø-løvuám, av bugukhokhof qazøtegoam.

²⁰ Geté zoqa matev nøme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbain. Ta matev nqáneq: Zo ndugu sævam, Zezebel, ndugu ekeza kha Mbumbukiam-gu manqa vevezam ezoqam nduivewe, sòzombo-takét. Tuqa nømendim matev mokho-te, ndugu nogi sasae ezoqam, gètubumít. Ndigu mambe betē-okho-a, lou ndøgo, ezoqa batae-te gi-aumam, bēloge. ²¹ No bugukhokhof, khøuwa iz møembo-etoám, tundui-qambun. Geté ndugu poeveáv, mambe matev tu-ivav. ²² Nqáe! No enqoni nombó-etoám. Venanqei nonqo-té gúsømbimát. Até ndigú-a, tu namba mambe gi:goam. Yaq ndigu nqosøgeap kandambaqape ndøndapém, ndigu tiqa manqa-zapa-te qambuzaneav tigoat, tu namba gi:goam. ²³ Unimanqatín. No até ndigú-a, ndigu ande av tugi nakheis ndi:gu, tuqa matev ndimbopaev, pakhapakha nøzøkhaná. Yaq Klisten bawabawan ate ndi:gu, tinízøtéz ndøgo: No ezoqam-qa matavap neka poev møtenøtén. Yaq no zo ezoqa kopokopo-te, ate ndøzøte:go, yaq-flia āv tøtéqót, av zo matev ndøzøte-matanam.

²⁴ Geté zo ezoqa nøme, Tiatila taon-te ndozoy-age, zo tuqa nømendim manqat ndapeáv, ndøgo ezoqa nøme, Saitan-qa mokho manqat ndimbo-akhayam. Yaq no zo viniv nøme nøzø-etoamáq. Geté no sa nqáneq qazø-eín: ²⁵ Zoqa uniman-

qatin matev nandøzøgo, føgøføgakh até vøgeawát, atema no banøgeav.

²⁶ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, neka noqa poev tembopavat, atema vaev-te, no ndego kawa iz nombó-etoám. ²⁷ Yaq ndego bawabawan gezømbó-kawaevtát. Bazaføgakh-ús. Teqa khamokh, auli khamokh ndøgoát. Yaq ndego bawabawan andé ganda pot me mé:møkuimát, ndigu teqa manqat sa tingagimat. ²⁸ Kawa iz tæmbo-etoam, até kopó, av no Tat genømbe-etoam. Neka no teqa føi khamokh, pave ndukuam nombó-etoám.

²⁹ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Kliten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

3

Evezøza-qa Manqat, Kliten bawan ezoqam-te, ndigu Sadis taon-te giyagam

¹ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Kliten bawan ezoqam, ndigu Sadis taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego Mbumbukiam-ge Nqova seven neka nduku seven ndimbogo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

No zoqa matev møtenøtén, av zo ndøzøte-matanam. Ezoqa āv gini-manqaté nqægo: Zo ndozoyágé. Geté zo mðzo-pakhaéz. ² E-mozosúz. Zoqa unimanqatin matev-qase, zua

2:26 2:26-27 Psa 2:8-9

2:28 2:28 Veve 22:16

3:1 3:1 Veve

1:4, 16

ndøzøgo, é-bezømbø-føgføgakhám. Soqáin ndøgo, ate nonqo sa tømøzø-navøem. Zapa ndøgo, no āv qateqeiví nqægo: Matev ndøgo, zo ndozo-matanam, noge Mbumbukiam-qa bøite, ndaføyamba-qapé mbá. ³ Gèmbø-mataváp, av Mbumbukiam-qa Manqat gi:zømesimam, manqat ndøgo, zo qazoyogem. Gèmbø-paevém, neka vøndo-qambúz. Zo tiaweav tøgoat, yaq no andé aqonam ezoqam me nøtégeáv. Neka zo zøtézøtezák, gekha khøuwa-tē, no tøtøndonav.

⁴ Geté ezoqa kopokopo, zo Sadis Klisten bawan mokho-te, ndigu tíqa ndabua-te, khavim mbaín. Yaq ndigu no namba nití-okhoát, ndabua papaqa-papaqa vø-uzupát. Matev av nqægo eqeieqeí. Zapa ndøgo, ndigu manqa-zapazapa mbaín. ⁵ Ezoqam ndego, manqazapa tetømbua, ndego ndabua papaqa, āv tené-uzupát. Neka no teqa iz, khandi mbuk-te ndøpeawap, nombó-evøzamák. Yaq no teqa yaq-te, noge Tat-qa bugug-te neka tegi enzol ezoqam-qa bugug-te, āv qaté-unimanqatín nqægo: Ndego nogé ezoqám.

⁶ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Filadelfia taon-te giyagam

⁷ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Filadelfia taon-te ndiyage,

3:3 3:3 Met 24:43-44; Veve 2:5; 16:15; 1 Tes 5:2 **3:4** 3:4 Zud 23

3:5 3:5 Exo 32:32-33; Met 10:32; Luk 12:8 **3:7** 3:7 Isa 22:22

tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego ezoqa ndaføyamba-qape neka unimanqatin-qape, ndego Deivid-gi mboqog mboqogim nonqo ndegeazoat. Gekha mboqōg ndigu, temboqozo, ezoqa kopømba mbaín, nqawa tetokaz. Neka gekha mboqōg ndigu, tetokaz, ezoqa kopømba mbaín, nqawa temboqozo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

⁸ No zoqa matev møtenøtén, av ndøzøte-matanam. No møtenøtén, zo bazaføgakh khapémbá. Geté zo noqa nømendim manqat, mðombo-pavám neka noqa yaq-te naopøteáv. Yaq nqáe! No zo mboqog, mðezø-mboqozó. Yaq ezoqa kopømba mbaín, nqawa tetokaz. ⁹ Nqáe! Ezoqa ndigu, Saitan-gi bawan ezoqam ndigu, gete ndi:khavozam neka ekeza kha Zu ezoqam ndi:vewe, no ndigu ezoqam, zo-té qatøndó-khofotáz, ekeza kha, zoqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, manqei betēlaem. Yaq ndigu ndømatøvemém, av nqægo, no kukú zo-te. ¹⁰ Zo noqa manqat mðombo-pavám, av qazømbe-ein nqægo, bazaføgakh-us tozowaniapat. Yaq nqanek viniv-qape manqei-qape-te tøfakhan, ndøgo manqei-qape ezoqam ate ndi:gu tækhamasimat, no zo ndækhandí:z.

¹¹ No avønín notøndónáv. Até vøgeawát ndøgo, ndøzøgo. Soqain ndøgo, ezoqa zoqa yaq-fia, ndøgo Mbumbukiam zo etoam-qa ndezøgo,

te:vibam. ¹² Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no ndego noge Mbumbukiam-qa khoev-te, nandi uk nówuáo. Ndego ma gé-ivavák. Ezoqa kopømba mbaín tendaf, ma nde:wuowe. Yaq no te-te, noge Mbumbukiam-qa iz, notó-peawám, neka noge Mbumbukiam-qa taon-qa iz, vøtó-peawām, ndøgo Zelusalem taon ndakinak, noge Mbumbukiam-te, yan-te tøndovis, neka noqa iz ndakinak vøtó-peawām.

¹³ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Laodisia taon-te giyagam

¹⁴ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Laodisia taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawām nqægo:

Nqanek manqat, ndégo temanqaté, ndego unimanqatin ezoqam ndego, ndego ‘Amen’ ndimbo-akhayam. Ndego bøi vizu ezoqam eqeieqeí, neka manqat ate ndægo, ndemanqate, unimanqatín. Ndego gigiap ate nqægo-qá zapá, Mbumbukiam gekhakheinam. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

¹⁵ No zoqa matev møtenøtén, av zo ndøzøte-matanam. No møtenøtén, zoqa Klisten matev-te, zo tatás mbá, neka zo até vatáp mbá. Noqa poev nqáneq: Zo uni tatas-in ndøgó, o, zo uni vatap-in vøgo. ¹⁶ Geté zo livin-qasé qazotuwaní. Zo ambá av nqægo, tatas o vatap. Yaq

nakémbá, no nóqozáb, zo. Zoqa mokhov, so-qaín, no-te. ¹⁷ Zo áv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ni kopømbá. Ni andé gigiap kopoav ezoqám. Ni khakhambaenteáv.’ Geté zo viní. Zo khakha-mbá. Zo qámbá, Mbumbukiam-te. Zo andé gigiap-av ezoqám. Neka zo andé bøi kopøitáp neka andé ndabua-yáv. Geté zo zøkezan matavapøteáv. ¹⁸ Yaq nakémbá, noqa guguna manqat zo-te, nqáneq: Zo vøndoazáv, andé gol me zøtéwiím no-te, gol ndigu gøinam-te uni gi-bæbæs-ez. Yaq zo uni gigiap-kopoav-ezoqam-in zógoát. Neka até ndabua papaqa-papaqá-ya, vozówí. Yaq zo nqanek ndabua tozo-uzam, zo mivi sekemba zógoák, zo ndabua-yav nandozogo. Neka até mulømula, bøi-te giam nonqo vozówiím. Yaq zo kopømbaqapé, tozo-kewagat. ¹⁹ Gekha ezoqám ndigu, no kuku nqanøgo ti-te, no nøzø-ponqomatún, neka manqa nqázø-løvūāt. Yaq nakémbá, zo vøqambúz, neka tatas ndøgó, Klisten matev-te. ²⁰ Nqáe! No mboqog tambáv qatoyá neka nqató-khaneam. Gekha ezoqám ndigu, noqa khaneam tiyogem neka mboqog vønømbó-mboqozonām, no ndøtøndon, neka lou namba vøtílog.

²¹ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, av no qate-tømbua, no ndego kawa iz nombó-etoám. Yaq ndego no namba kawa ezoqam-qa qonam nonqo-té qeitó-qonavát, ate av-té, no Tat namba, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te nqati-qonøve.

3:17 3:17 1 Ko 4:8; Luk 12:21
1 Ko 11:32; Iblu 12:6; Veve 2:5

3:18 3:18 Isa 55:1
3:20 3:20 Zion 14:23

3:19 3:19

²² Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego ya beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

4

Mbumbukiam yan-te, iz ande āv kimbøē-eqawat

¹ Taqa zita-te, no qækewag, nqáe! No yan-te nqo:go, mboqog nøzømét. Mboqozoát. Yaq wag ndøgo, no bugukhokhof ande kipi me qate-ewag, no ndakin āv qanømbe-eín nqáego, “Qàndoqavíg, nqanek. Yaq no matev tètqamákh ndøgo, taqa zita-te tøfakhanam. Ndøgo bèfakhanám.”

² Yaq Mbumbukiam-ge Nqova, até gendego, no vøndapan. Yaq nqáe! No yan-te ndøgo, kawa ezoqam-qá qonam nonqo nøqeív, ezoqam vó:qotam. ³ Ndego ezoqam, qonam nonqo-te go:qotam, bugug andé nandi khagi-us momotáp. Nandi nøme-qa iz, zaspá. Ndigu khakhavá. Neka nøme ndigu, kanilién. Ndigu køkókuk. Neka khakhava vøfaleam. Qonam nonqo ùnime:khawagát. Khakhava ndøgo, taqa khagi andé nandi nøme-qá khagí, iz emelal nqambogo. Momotap-ús. ⁴ Ta qonam nonqo, qonam nonqo tuenti-foa nøme, møndø-khawagát, yaq ta qonam nonqo nøme-te ndo:go, megetapak tuenti-foa vø:qonavam. Ndigu ndabua papaqa-papaqa ndø-uzupám neka kawa-te, kawakawa-za-qa gol wawaq vø-uzupam. ⁵ Qonam nonqo kopo-te ndøgo, livi qøuwuøyam, ndand ndovøimám neka vøndō-møkunimam, neka xo vøndōwagam. Ta

4:1 4:1 Veve 1:1, 10 **4:2** 4:2 Isa 6:1 **4:3** 4:3 Ezek 1:28 **4:4** 4:4 Veve 3:18 **4:5** 4:5 Ezek 1:13; Zech 4:2; Veve 1:4; 8:5; 11:19; 16:18

qonam nonqo megemege-te ndo:go, mogenda-pakha ndø-asazám. Waev-ús. Sevén ate qægoam. Nqanek mogenda-pakha seven, Mbumbukiam-gí Nqova sevén. ⁶ Qonam nonqo kopo-qa megemege-te ndo:go, andé ndaola me me:goám. Taqa ibøkha andé glás. Unime:-bæbǽs.

Yaq ta qonam nonqo-qa avønin-te ndøgo, khandi gigiap foa vø-ogitavam. Nginik khandi gigiap foa, tiqa kha ate qazømbe-goam, bøi-us mbá, megemege-te nekā zita-te. ⁷ Khandi gigiap nøme, teqa bugug andé layón. Neka nøme ndego, gemenas-ev, ndego andé kao anganeám. Neka nøme ndego, ge-misika-ev, teqa bugug, andé ezoqam-qá bugúg. Neka nøme ndego, ge-foa-ev, ndego andé koyám. Gèløvuvát. ⁸ Nginik khandi gigiap foa ate gi:goam, taf-ús. Taf siks-síks qazøgoam. Até taf-té-a, bøi vøzøgoam, mumat-te nekā mokho-te. Ndigu pusup mbáin. Pavpave nekā lovølova, ndigu av gini-manqatatún nqægo,

“Ndaføyamba-qapé. Ndaføyamba-qapé.
Evezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate
ndægo ndømbogo,
ndego gegoam
neka ndego ngego
neka ndego ngegeav,
Ngenek ndaføyamba-qapé.”

⁹ Nginik khandi gigiap foa, Mbumbukiam gimbo-vizumemin neka iz vømbō-eqanimin neka

ike manqat vømbō-einimin, ndego qonam nonqo-te ndo:qomat, ndego miavmiav ndeyage, ¹⁰ yaq ndigu megetapak tuenti-foa, teqa megemegete ndo:go, ndego qonam nonqo-te ndo:qomat, ekeza kha, manqei me:laemín, vømbō-vizumemín, ndego miavmiav ndeyage. Yaq ndigu tiqa kawa ezoqam-qa wawaq, qonam nonqo-qá megemegeté ginø-awamín, manqat vø-einimin,

¹¹ “Nigi Evezøza neka Mbumbukiam!

Qo ezoqa eqeieqeí.

Iz eqawat matev neka vizap matev neka bazaføgakh, qoqa begó.

Zapa ndøgo, gigiap ate ndægo, qo qokhakheinám.

Qoqá poev-té qanøfakhán neka qoqá poev-té qagó.”

5

Pepa løvøyat neka Sip Nakhasam

¹ Yaq no tæqeív ndøgo: Ndego qonam nonqo-te go:qotam, teqa nakeamo zenda-te, pepa løvøyat ndøndapám. Ta pepa løvøyat ndøgo, peawap yaqyaq-ús neka ndøgo gètókám. Ndavánd qane-tokeapám. Sevén ate gi:goam. ² Yaq no enzol ezoqam bazaføgakh-qape no-omét. Kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqám ndego, ezoqa eqeieqeí, nginik ndavand tekoqogim neka pepa løvøyat vø-mboqoā?” ³ Geté ezoqam mbaín, yan-te nqo:go o manqei-qape-te nqanek o manqei mokhote nqøugu, ndego kopømba ndøgo, pepa løvøyat

temboqoa neka manqat vóqeiv, mokho-te ndøu-peawap. ⁴ Yaq no nøvín. Eiv baza møndønöpós, qæ-eivat. Zapa ndógo, ezoqa eqeieqei kopo mbain, ndego pepa løvøyat peawap-us temboqoa, mokho-te ndøugu vøe-qeiv. ⁵ Geté megetapak ezoqa kopo, āv genømbe-eín nqægo, “Ndò-eiv. Nqáe! Ezoqa kopo ndêgó. Ezoqa ndégo, ndego Saitan getømbuii. Ndego andé Layón. Zuda khagua bawan mokho-té gunu:gu. Deivid-gé zeó. Ndego kopømbaqapé, ndavand seven tekoqogim neka pepa løvøyat vø-mboqoā.

⁶ Yaq livin-mba ndøugu, ma qonam nonqo qægoam, no Sip Nakhasam no-omét. Khandi gigiap neka megetapak, ùnime:-ogitavát. Sip Nakhasam ndego, løvøwe bugug ndøkewagám. Teqa kawa-te, ndego auli seven mbogoám, neka bøi seven vømbōgoam. Bøi seven ndøgo, Mbumbukiam-gí nqova sevén. Ndigu nqova ndígu, Mbumbukiam manqei-manqei ate nqægo gekhofosam. ⁷ Yaq ndego Sip Nakhasam, tenøwáv ndógo, pepa løvøyat, teqa nakeamo zenda-te vøndap, ndego kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te go:qotam. ⁸ Yaq ndego pepa løvøyat gendap, ndigu khandi gigiap foa neka megetapak tuenti-foa, teqa megemege-te ndo:go, ekeza kha, manqei me:laém. Nginik ezoqa kopokopo ate gi:goam, ouv qaqaeam nonqo, møndøzø-goám, ande gitá, neka gol ndis vøzøgoam. Ta gol ndis-te ndøugu, gigiap sisip mbomømboma ndømboqotupát. Khøifa sisip mbomømboma, qando-fakhatam, ndøgo

5:5 5:5 Gen 49:9; Isa 11:1, 10; Veve 22:16 **5:6** 5:6 Zech 4:10; Zion 1:36; Veve 13:8 **5:8** 5:8 Veve 8:3-4; Psa 141:2

Mbumbukiam-gí ezoqam-qá guliguli manqát.
 9 Yaq ndigu ouv ndakinak ndøqaqaemám. Sip
 Nakhasam-té. Ouv āv gimboe-qaqaemám nqægo:
 Qo ezoqa egeiegei-qapé.

Qo kopømbaqapé, nqanek pepa løvøyat to-
 qondap neka ndavand nditøkebab, voqó-
 koqogim.

Zapa ndøgo, qo qakeza kha qonqonqotáv,
 vølaqabem,

neka qakeza kouk mokho-te, qo
 ezoqa bawan vinivinimba
 neka manqat vinivinimba
 neka manqei vinivinimba
 neka ngusu vinivinimba voqōwi,
 ndigu Mbumbukiam-gi betēgo.

10 Qo ndigu kawa iz qozø-etoám
 neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqam voqō-
 abam.
 Yaq ndigu nigi Mbumbukiam mbósasaetát,
 neka manqei-qape ezoqam vøzømbó-
 kawæztāt.”

11 Yaq no enzol ezoqam nøzømét, neka tiqa
 manqa wag vøe-ewag. Enzol ezoqam kopoav-
 qapé. Taosen-taosen ndøgoám. Gevebumav-qapé.
 Nginik enzol ezoqam, qonam nonqo neka khandi
 gigiap foa neka megetapak, ùnime:-khøogavát.

12 Ndigu ouv ndøqaqaemám. Gèzømbø-eqavát. Ouv
 āv gini-qaqaemám nqægo,
 “Sip Nakhasam ndego, gilaem,
 bazaføgakh neka gigiap ate ndægo neka
 matavap loloakh neka megeat matev neka

vizap matev neka iz eqawat matev neka
khanakhanakh manqat, teqa ndégo tabegó.

Matev av nqægo eqeieqeí.”

¹³ Yaq tæ-ewág ndógo: Gigiap ate ndi:gu, yan-te
ngo:go neka manqei-qape-te ngigu neka manqei-
qape mokho-te ngu:gu neka ndaola-te ngigu, ouv
ndøqaqaemám. Av gini-qaqaemám nqægo,

“Ndego qonam nonqo-te ndo:qomat

neka Sip Nakhasam, khanakhanakh manqat
neka vizap matev neka iz eqawat matev
neka bazaføgakh tiqá.

Miavmiáv.”

¹⁴ Yaq ndigu khandi gigiap foa gindu-qavøinam,
“Amén. Nqanek manqat unimanqatín.” Yaq
ndigu megetapak, ekeza kha, manqei me:laém,
Mbumbukiam, Sip Nakhasam namba, vøzøvizam.

6

*Sip Nakhasam, ndavand siks, pepa løvøyat
qætokam, gekoqogim*

¹ Yaq no tæqeív ndógo: Ndego Sip Nakhasam,
ndavand seven, ndigu pepa løvøyat-te gitøkebupam,
bugukhokhof kopo ndøkoqozó. Yaq tæ-ewág ndógo,
ndigu khandi gigiap foa, kopo nøme, gè-akhá.
Teqa manqat andé ndand me me:nqøóz. Av gene-
akhá nqægo, “Vøndoqáv.”

² Yaq no qækewag, nqæe! Hos papaqa ndøyám,
ezoqam vø:qotam. Ngenek ezoqam, føif mbo-
goám. Yaq ndego, kawa ezoqam-qá wawaq mbo-
etøomém, sasa ndøwav. Nakhag ezoqam nømé
namba mé:nøfé, vøzitäg.

³ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbø-menas-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nøme, ndego ge-menas-ev, teqa wag, āv qambøe-ewág nqægo, “Vøndoqáv.”

⁴ Ndego nqanek manqat ge-ein, yaq hos nøme ndofakhán. Kòkókuk. Ezoqam ndego, go:qotam, Mbumbukiam bazaføgakh mbo-etoám neka nakhag kaiya kandambaqape vømbō-etoam. Ndego manqei-qape-te, sambu matev bèmøkhofá, yaq ezoqa yaqyaq-a pakhapakha betē-khaneam.

⁵ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbø-misika-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nøme, ndego ge-misika-ev, teqa wag, āv qambøe-ewág nqægo, “Vøndoqáv.”

Yaq qækewag, nqáe! Hos kakis ndøyám. Ezoqam ndego, go:qotam, teqa zenda-te, viniv qeivi nonqo ndøndapám. ⁶ Yaq no manqa wag nøme nø-ewág. Khandi gigiap foa mokho-té abetøndo-fakhán. Av qande-eín nqægo, “Vøqáv. Ezoqa lou-av yage matev qomøzø-etoám. Yaq lou-qa fia gékhouwév. Wit-qasi toqowi, ande av 1 kilogrem ndi:gu, tiqa fia, khøuwa kopo sasae-qá yaq-fiá. Neka até flawa nømé-a, bali, tiqa fia kandambá. 3 kilogrem toqowi, tiqa fia, khøuwa kopo sasae-qá yaq-fiá. Geté oliv tae neka waen tae ndøngì!”

⁷ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbø-foa-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nøme, ndego ge-foa-ev, teqa wag, āv qambøe-ewág nqægo, “Vøndoqáv.”

8 Yaq qækewag, nqáe! Hos nòme ndòyám. Ngusum gèmbò-khavøéz. Ezoqam ndego go:qotam, teqa iz Løvøté, neka løvøte manqei vømbōpavam. Ndigu Mbumbukiam bazaføgakh zø-etoám. Ezoqa ndøzitág. Manqei-qape ezoqam ate ndi:gu toqo-qaqab, vømø-bawan-foa-ēz, yaq bawan kopo ndigu, bèzitág, vøpakhaēz. Nakhag kaiya neka ifin matev neka enqoni neka søvakha gi:giap khobokhobós giní-zitagát.

9 Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nòme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbò-faev-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no ezoqam-gí nqova nøzømét. Nginik nqova, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase mokho-té gunu:goám. Ezoqam ndigu, ta zapaya ndøgo gi:zitagat, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat vøgeatam-a, ezoqa Yesu-qa yaq-te vøe-zømesimam.

10 Nginik gè-akhaemám. Wag gèzømbò-eqavát. Av gini-akhaemám nqægo, “Kawa ezoqam ndaføyamba-qape neka unimanqatin-qape! Gê, qo manqei-qape ezoqam, manqa ovøyam-te gekha khøuwa-tē qoté-āb, niqa yaq-fia voqótā, ti-te ndigu, gizitangam?” 11 Yaq ndigu ezoqa ate gi:goam, ndabua papaqa-papaqa zø-etoám. Neka ndigu āv gizømbe-eín nqægo, “Elavøqase até vøkhæ-keogé. Kopømba ande av Klisten ezoqam-gi qaqa ezoqam, zo ge:zitag, ndigu até zogi sasae kopo ezoqam neka zøfuap nømé-a, bètøkho-zitag. Yaq ndigu ezoqa ate ndi:gu tumuzitag, av Mbumbukiam matavap ge:ve, ndego zoqa yaq-fia ndógo tenótá.”

¹² Yaq no tæqeív ndógo: Ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gëmbo-siks-éz, gekoqogim. Yaq manqei gèkukuvøém. Kandambá tantáv. Neka khøuwa vøkesæv. Andé tekhovot kikis-qape me me:goám. Neka løvøyak sège-køkouk-év. Andé kóuk. ¹³ Neka nduku ndigu yan-te go:goam, manqei-té ginøpomóz. Kopømba ande av fig tae nanga pospos ndi:gu, tae-te gindu-vinginimin, khamøe bazaføgakh-us-qape qando-vumain, āv tindipomóz. ¹⁴ Yaq yan andé pepa løvøyat me me:løvønnumát, vømø-navøem. Olol neka manqei bawabawa ate qægoam, sège-nøzøvøém, ma qægoam. ¹⁵ Yaq ezoqa ewaqape, oskiá ndógo, manqei-qape kawakawa-za o gekha megetapak nøme gigoam, o nakhag kawakawa-za o gigiap kopoav ezoqam o iz-akhayapak o yaq-fia mbain sasae ezoqam o gekha ezoqa nøme vøgoam, ndigu manqei nqa neka olol nandí gini-otønám. ¹⁶ Yaq ndigu, olol neka nandi-te, āv gini-akhaemám nqægo, “Vøndo-o:áz, ni vø-khonombam, te-te ndego, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat neka Sip Nakhasam-qa qaqa-te. ¹⁷ Zapa ndógo, tiqa qaqa khøuwa kandambaqape mõndøndáp. Yaq gê, gekha ezoqām mõkhandi:z?”

7

144 taosen Izlael ezoqam, Mbumbukiam-qa khakhatap gi-upøgim

6:12 6:12 Met 24:29; Kel 2:20; Veve 8:12; 11:13; 16:18 **6:13** 6:13
 Isa 34:4 **6:14** 6:14 Veve 16:20 **6:15** 6:15 Isa 2:10, 19, 21 **6:16**
 6:16 Luk 23:30 **6:17** 6:17 Joel 2:11; Mal 3:2

¹ Nqanek qame-navøem, yaq enzol ezoqam foa nõzømét. Manqei-qape-qá vavap foa-té giwaniapám neka manqei-qape-qa khamøe foa vøgeageapam. Tini-geageapám ndógo: Manqei-qape-te neka ndaola-te neka leg-te, khamøe bevùmá. ² Yaq enzol ezoqa nõme vøe-omet. Khøuwa fakhanám genøgeavún, Khandi Mbumbukiam-qa khakhatap gone nonqo vøndapavun. Yaq ndego, ndigu enzol ezoqam foa, ndigu Mbumbukiam bazaføgakh gezø-etoam, manqei-qape neka ndaola tingi:nam, kandambaqapé møndøzømbe-akhá. ³ Av gezømbe-akhá nqægo, “Manqei-qape neka ndaola neka leg, naqanøká ndøngi:nám. Ni nigi Mbumbukiam-gi sasae ezoqam, tiqa kawa-pap-te, khakhatap bízizømbøkhæ-awám.” ⁴ Yaq no āv qate-ewág nqægo: Ezoqa ndigu khakhatap gi-upøgimat, ndigu 144,000 ezoqám. Ndigu Izlael khagua bawabawan-te ate ndægo, āv gindi-uminimát nqægo:

⁵ Zuda khagua bawan-te: 12,000.

Neka Luben khagua bawan-te: 12,000.

Neka Gad khagua bawan-te: 12,000.

⁶ Neka Asa khagua bawan-te: 12,000.

Neka Naftali khagua bawan-te: 12,000.

Neka Manase khagua bawan-te: 12,000.

⁷ Neka Simeon khagua bawan-te: 12,000.

Neka Livai khagua bawan-te: 12,000.

Neka Isaka khagua bawan-te: 12,000.

⁸ Neka Zebulon khagua bawan-te: 12,000.

Neka Zosef khagua bawan-te: 12,000.

7:1 7:1 Jer 49:36; Dan 7:2

7:3 7:3 Ezek 9:4, 6; Veve 9:4

7:4

7:4 Veve 14:1, 3

Neka Benzamin khagua bawan-te: 12,000.

Ezoqa bawan-qape, Mbumbukiam-qa qonam nonqo-qa megemege-te go:waniapam

⁹ Nqanek qame-navøem, yaq nqáe! No ezoqa bawan-qape nøqeív. Ezoqa kandambá tintív. Kopømba mbaín, toqo-gevebam. Ezoqa ngusu vinivinimbá neka bawan vinivinimbá neka manqei vinivinimbá neka manqat vinivinimbá. Ndigu kawa ezoqam-qá qonam nonqo neka Sip Nakhasam-qá megemege-té gono-waniapám. Neka ndigu ndabua loloakh papaqa-papaqa vø-uzupam neka epek vø-upøgeapam. ¹⁰ Ndigu kandakandá møndæ-akhaemám. Av gini-akhaemám nqægo, “Ezoqam-qa khandi:zat matev, nikeza Mbumbukiam-té qando-fakhaté, ndego kawa-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, neka Sip Nakhasam-té qando-fakhaté.”

¹¹ Yaq enzol ezoqam ate ndi:gu, ndigu kawa-qa qonam nonqo neka megetapak neka søvakha gi-giap foa gi-ogitavat, ndigu kawa-qa qonam nonqo-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laém, tiqa bugug até manqei-té, Mbumbukiam vømbø-vizumem. ¹² Av gini-manqatát nqægo, “Amén.

Khanakhanakh manqat
neka iz eqawat matev
neka matavap loloakh
neka ike manqat
neka vizap matev
neka bazaføgakh
neka megeat matev,

ndøgo nigí Mbumbukiam-qá. Miavmiáv.
Amén. Nqanek manqat unimanqatín!”

¹³ Yaq ndigu megetapak, ezoqa kopo genøbevap,
“Nginik gekha ezoqám, ndabua papaqa-papaqa
loloakh ndi-uzap, neka gekham-tē ginó-geavun?”

¹⁴ Yaq qambo-qavøiu, “Khanánqa! No
nøtenateáv. Geté qo àboqote-qatéq.”

Yaq genø-ein, “Nginik ezoqam ndigu, viniv
kandambaqape-te gindu-fakhaz. Ndigu tiqa
ndabua, Sip Nakhasam-qá kóuk ginisungúz,
yaq ndøgo vøzø-papaqa-papaqawam. ¹⁵ Yaq
nakémbá, ndigu Mbumbukiam-qá megemege-
té gono-waniáp, ndego kawa ezoqam-qa qonam
nonqo-te ndo:qomat, pavpave nekā lovølova, teqa
khoev-te ndimbovizap. Ndego ezoqam, kawa
ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, gezømbó-
khakhazumát. Andé palai me zømbé-khafúz.

¹⁶ Yaq ndigu ifin nango gezóvinák neka ibøkha
naq ma gezópapák neka khøuwa tatas o gekha
tatas nøme ndøgo, kha ma gezótayák. ¹⁷ Zapa
ndøgo, Sip Nakhasam ndego, livin-mba ndu:mia,
ma qonam nonqo ndægo, ndego tigí sip keoge
ezoqám. Yaq ndego kea kumbutøve-té genó-itúb,
ta ibøkha-te ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam.
Yaq Mbumbukiam tiqa bøi-te, bøi einu ate ndægo,
gezó-vuogím.”

8

*Yesu, ndego Sip Nakhasam, ndavand seven,
vaev gekoqozo*

7:14 7:14 Dan 12:1; Met 24:21
Isa 25:8; Psa 23:2; Veve 21:4

7:16 7:16 Isa 49:10

7:17 7:17

¹ Sip Nakhasam, ta ndavand seven ndigu, pepa løvøyat-te gitøkebupam, vaev gekoqozo, yaq susú sege-wagát. Ande āv haf awá ndægó. ² Taqa zitate, no enzol ezoqam nözómét. Sevén ate gi:goam. Mbumbukiam-qá megemege-té gono-waniapám. Yaq ndigu enzol ezoqam seven, kipi kopo-kopo zø-etoumát.

³ Yaq enzol ezoqa nøme, tendowáv ndøgo, gol ndis, gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo, vøndōndap. Ndego Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase avønin-té genø-itán. Yaq ndego gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo mbo-etøomém. Kandambá. Ndego Mbumbukiam-te, etoam matev betegó, Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:gu-qa guliguli manqat namba, ndøgo gol lou-qase-te, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-qa megemege-te.

⁴ Nqanek gigiap sisip mbomambaqape, ndego enzol ezoqam teqa zenda ge:geatam, taqa khøifa, Mbumbukiam-gi ezoqam-qa guliguli manqat namba, Mbumbukiam-té qanøqavíg. ⁵ Taqa zitate, ndego enzol ezoqam, nqanek gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo ndis, gëndáp, gøinam wageap-us vøu-nqeitav, ndøgo lou-qase-te qagoam, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Yaq ndego até gendego, ta gol ndis gøina wageap-us, manqei-qape-té genø-ogí. Yaq ndand møkunim neka xo neka vøiyam neka manqei kukuvøem ndøfakhán.

Enzol ezoqam kipi gikhambøemat

6 Ndigu enzol ezoqam seven, møndø-khakheinám. Kipi seven ndøkhambøemét.

7 Yaq ndego bugukhokhof enzol ezoqam kipi gekhamba, manqei-qape-te qæ ais-us ndølanqá neka gøinam vøndō-o:a. Kóuk namba me:nokhogeapát. Manqei-qape toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèlonqotám. Yaq até lég-a, toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèlonqotám. Neka gagayag ate ndægo vølonqotam.

8 Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-menas-éz, kipi gikhambøemem. Yaq ndaola-te, gigiap ndø-ogiím. Ndøgo andé olól kandambaqape wageap-us bugug me me:kewagám. Ndaola toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo sège-enénd, vømø-kouk. ⁹Yaq søvakha gigiap ate ndi-gu, ta kewan qatoat-te gu:yagam, gèpakhaéz, neka khagua ate ndægo, ta kewan qatoat-te qabøetupam, vøsoqøsoqam.

10 Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-misika-éz, kipi gikhambøemem. Yaq nqova mbaín, yan-te, ndukuam kandambaqapu ndobøiáv. Andé mogenda me me:wageapám. Kea qaqæap neka kea kumbutap ate ndægo, toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo-té gunø-bøiáv. ¹¹Ngunuk ndukuam, iz Khaqain-Qapé. Ibøkha ate ndægo, toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèkhaqá. Yaq ezoqa kandambá,

gipakhaez, ibøkha gi-izumam. Zapa ndøgo, ibøkha ndøgo, gèkhaqá.

¹² Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-foa-éz, kipi gikhambøemem. Yaq nqova mbaín, khøuwa neka løvøyak neka nduku toqo-qaqab, vømó-qaqageap-misika-éz, qatoat kopo ndøgo, beawap mbaín. Møndøzø-navøém. Neka lova neka paveat toqo-qaqa, vømó-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo ndøgo, waev mbaín.

¹³ Nqanek qame-navøem, yaq no koyam no-omét. Khaiya ová gono-løvuvát. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. No teqa manqat, āv qate-ewág nqægo, “Møndø-soqoéz. Møndø-soqoéz, ndigu ezoqam, manqei-qape-te ndiyage, enzol ezoqa misika nøme, kipi tikhambøemem. Ti-te ndigu, unimé:-soqá.”

9

Enzol ezoqam ge-faev-ev, kipi gekhamba

¹ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-faev-éz, kipi gikhambøemem. Yaq no ndukuam no-omét. Ndugu yan-te guogoam, manqei-qape-té gunø-bøiáv. Yaq ndugu mboqog mboqogim nonqo mbo-etøomém. Manqei ozu vaev mbain mboqogim nonqó.

² Yaq manqei ozu vaev mbain gumboqoa, khøifa ndofakhán. Ta khøifa ndøgo, andé gøinam kandambaqape-qá khøifá. Khøuwa waev neka khaiya sège-bøivún, ta khøifa zapaya ndøgo,

8:12 8:12 Ezek 32:7; Veve 6:12-13 **8:13** 8:13 Veve 9:12; 11:14

9:1 9:1 Veve 20:1 **9:2** 9:2-3 Gen 19:28; Joel 2:2, 10; Exo 10:12-15

manqei ozu vaev mbain-te qando-fakhatam. ³ Yaq ta khøifa mokho-te ndøugu, bamøkhokeakh ndofakhatám, kopoav-qapé, manqei-qape-te vøpanqanim. Yaq ndigu andé lakalaka-qá bazaføgakh me:ndapém. ⁴ Ndigu āv gizømbe-eín nqægo: Gagayag neka tae neka gekha gigiap nøme, manqei-te ndøpøet, bengi:nām. Geté ezoqam mba bengiæzó. Ezoqam ndigu tíngiæzó, ndigu tiqa kawa-pap-te, Mbumbukiam-qa khakhatap mbain ndigu. ⁵ Mbumbukiam ndigu bamøkhokeakh takeáv, nginik ezoqam tizitag, vøpakhaēz. Geté ndigu løvøyak faev, sa nqosøgeap bezø-etoám. Taqa nqosøgeap ndøgo, kandambá. Kopømba ande av lakalakoam tuqatag, taqá nqosøgeáp. ⁶ Ta løvøyak faev mokho-te ndøgo, ezoqa løvøte-qa, ndøvawát. Geté ma géqeivimák. Ndigu pakhaezat-qa, ndøgoát. Geté kopømba mbain tipakhaez. Løvøte é-ndøvuáo.

⁷ Nginik bamøkhokeakh, andé hos bugug me me:kewagám, nakhag nonqo gikhakheinøvemin. Tiqa kawa-te, andé kawa ezoqam-qá gol wawaq me zømbogoám, neka tiqa bugug andé ezoqam-qá bugúg. ⁸ Tigi izum, andé sakheis-gí izúm, neka tigi khayam, andé layon-gí khayám. ⁹ Tigi savim-te, sanqava khakhazam nonqo ndø-uzupám. Taqa bugug andé auli gigiap sanqava khakhazam nonqó. Neka tiqa khavøi u, andé hos kopoav-qá wág, manqei khagua wil-us tilivupit, nakhag-qa tibøitit.

¹⁰ Tiqa otøgeam nonqo, okho-té qazøgoám. Andé lakalaká. Yaq ezoqa ndøgo tizømbí-otøgimát,

9:4 9:4 Veve 7:3

9:6 9:6 Job 3:21; Jer 8:3

9:7 9:7 Joel 2:4

9:8 9:8 Joel 1:6

9:9 9:9 Joel 2:5

løvøyak faev mokho-te. ¹¹ Tigi kawa ezoqam, ndégo, enzol ezoqam, ndego manqei ozu vaev mbain ndembo-keoge. Teqa iz, Iblu manqat-te, Abadón neka Glik manqat-te, Apolión. (Taqa manqa mokho, “Ezoqa ngiæzoat ezoqám.”)

¹² Ndakin nqanek bugukhokhof viniv matev kandambaqape, møndømø-navøém. Geté nqáe! Viniv matev kandakanda nøme menas nqágeav.

Enzol ezoqam ge-siks-ev, kipi gekhamba

¹³ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-siks-éz, kipi gikhambøemem. Yaq no søvakha gigiap-qa auli foa-te, lou-qase-te qa-asøzam, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun, manqat no-ewág.

¹⁴ Nqanek manqa wag, ndego enzol ezoqam kipi gekhamba, āv qambøe-eín nqáego, “Enzol ezoqam foa ndigu, Yuflatis kea kandambaqape-te ndiløvønøvap, mòqo-nqovotáz.”

¹⁵ Yaq ndego nginik enzol ezoqam foa vønqovotaz. Ndigu khakheitáp. Ezoqa ndózitág. Ndigu nqanek khøuwa iz oskia mbøe-kewagám, nqanek khøuwa neka løvøyak neka viav-te nqanek. Ezoqa ate ndi:gu, toqo-qaqab, vømó-bawan-misika-ēz, yaq bawan kopo ndigu, gézitág, vøpakhaēz.

¹⁶ Nginik enzol ezoqam-gi nakhag ezoqam, bawan kandambá tantáv. Hós ginibøitít. Ate gi:goam, 200 milión. No møe-ewág, tiqa gevebap andē gekhām. ¹⁷ Nqanek umingiap-te, no nginik hos, āv qatezømét nqáego: Ndigu ezoqam, go:qonavat, ndigu savi khonobam nonqo, møndøzø-goám. Taqa khagi, køkóuk. Andé gøina wageáp. Neka

kikís. Andé khaiyá. Neka khakhavá. Hos-qa kawa, ande layon-qá kawá neka tiqa manqa-nqa-te, gøinam neka khøifa neka nandi wagøvap-us sisip soqaqape ndofakhatám. ¹⁸ Ezoqa ate ndi:gu toqo-qaqab, vømø-bawan-misika-ēz, yaq bawan kopo ndigu, gèzitág, vøpakhaez. Ta matev soqøsoqa misika ndøgo tini-zitagát, gøinam neka khøifa neka nandi wagøvap-us, hos-qa manqa-nqa-te qando-fakhatam. ¹⁹ Hos-qa bazaføgakh ndøgo, tiqa manqa-nqa mokho-té neka ngui-té qagó. Tigi ngui, ande wazá. Kawa-ús. Yaq ezoqa ndígu tizø-otøgeamín.

²⁰ Geté ndigu ezoqa nøme, pakhaezateav qagoam, nqanek matev soqøsoqa qafakhanam, ndigu Mbumbukiam-te qambuzaneáv. Ndigu nqova soqøsoqa, sekembá segezø-vizupám, neka batae, ekeza zenda gi:khakheinumam, sekemba vømbø-ogi:mam, ndøgo gol neka silva neka auli gigiap nøme neka nandi neka tae gi:khakheinumam. Geté ta batae ndøgo, mokho mbaín. Kopømba mbaín, bøi tøkewagat o manqat tø-ewagat o tø-okhoat. ²¹ Neka ndigu ezoqam qambuzaneáv, tiqa ezoqa zitøge matev-te neka manqa-sisi matev-te neka mambe okho matev-te neka aqonam matev-te.

10

Enzol ezoqam, ndego pepa løvøyat-qase gendapam

¹Yaq no enzol ezoqam bazaføgakh-qape nøme no-omét. Yan-té gendovís. Teqa ndabua, khaiya ozoz

mbøe-løvøtupám, neka teqa kawa-te, khakhava vømbøe-løvøetam. Teqa bugug, andé khøuwa me me:sanqatavám, neka teqa bov, andé nandi uk wageap-us me me:kewagám. ² Teqa zenda-te, pepa løvøyat khapelavøqase ndøndapám. Møndø-mboqoatám. Teqa nakeamo zenda tokhotapak, ndaola-té genø-tokhotám, neka teqa yogea zenda tokhotapak, manqei-te vøtokhotam. ³ Yaq ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Teqa manqat, andé layon-qá ogeæv. Ndego akhayam qamømbøe-navøem, yaq ndand seven ndøqavøinám. Manqat andé ndand me me:møkunimám. ⁴ No ambá nopeawamín, manqat ndøgo, gi-einim. Geté yaq no manqat nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo: “Manqat ndøgo, ndigu ndand seven gi-einim, ndøpeawám. Khonoam-té qabegó.” ⁵ Yaq ndego enzol ezoqam, no bugukhokhof qæ-omet, ndaola-te neka manqei-te getokhotupam, ndego nakeamo zenda, yan-té genø-eqá. ⁶ Yaq ndego, manqa mbusa ndøvé. Mbumbukiam-qá iz-té genøvé, ndego miavmiav ndeyage, ndego yan neka gigiap ate ndægo yan-te ndo:go, neka manqei-qape neka gigiap ate ndægo, manqei-qape-te nqago, neka ndaola neka gigiap ate ndægo, ndaola mokho-te ndøugu, gekhakheinam. Manqa mbusa, av genevé nqægo, “Mbumbukiam khøuwa nøme géføløtazák. ⁷ Geté enzol ezoqa nøme, kipi tekhamba, ndego te-seven-ev, yaq Mbumbukiam matev ndømatanám, ndøgo bugukhokhof qakhonawam, ndøgo tegi manqa vevezam ezoqam-te gevøndaz.”

10:4 10:4 Dan 12:4, 9
10:7 Amos 3:7

10:5 10:5 Deut 32:40; Dan 12:7

10:7

⁸ Yaq manqat ndøgo, no bugukhokhof qæewag, yan-te qando-fakhan, nangó qando-eín. Av qande-eín nqægo, “Vøqáv. Pepa løvøyat mboqoat qomøndó-ndáp, ndøgo enzol ezoqam-qa zenda-te ndo:ve, ndego ndaola-te neka manqei-te ndetokhotap.”

⁹ Yaq no ndego enzol ezoqam-te vøenav, pepa etoam manqat sasa nombó-ein. Yaq ndego āv genømbe-eín nqægo, “Mòqondáp. Neka qólóg. Qoqa emu-te, geqá-khaqáin. Geté manqa-nqa-te, ndøgo fimakh-ús. Andé ndokhós.”

¹⁰ Yaq no nqanek pepa løvøyat-qase, nøndáp, teqa zenda-te qøuveam, vøelog. Noqa manqa-nqa-te ndøgo, fimakh-ús. Andé ndokhós. Geté qatumu-khøgiam, yaq emu-te, møndønø-khaqáin. ¹¹ Yaq ezoqa nøme, āv genømbe-eín nqægo, “Qo Mbumbukiam-qa Manqat nqawá qanø-vevezám, ezoqa bawan vinivinimba neka manqei vinivinimba neka manqat vinivinimba neka kawakawa-za vinivinimba-qa yaq-te.”

11

Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqa menas, teqa manqat timanqatat

¹ Yaq iziz tonqogim nonqo nø-etøomém. Taqa bugug andé fóif ndaføyamba-qapí. Yaq manqa wag, āv qanømbe-eín nqægo, “Vøqáv! Mbumbukiam-qa khoev neka lou-qase ndøgo, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun, taqa fitap iziz qombóndáp, neka ndigu ezoqam, Mbumbukiam teqa khoev-te ndimbovizap, voqó-gevebām.

² Geté manqei nøme ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev-qa uta mokho-te ndøugu, soqó-iváv. Iziz mbòndáp. Zapa ndógo, ta manqei ndøgo, Mbumbukiam bawan vini-ak zø-etoám. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa taon, gétokhotát. Løvøyak 42, titokhotat. ³ Yaq nogi manqa manqate ezoqa menas, notøndó-khofotáz. Ndigu ege avus gigiap ndó-uzupát, neka noqa manqat vóvevezumát. Khøuwa 1260, noqa manqat tivevezumat.”

⁴ Ndigu Mbumbukiam-gi manqa manqate ezoqa menas, ndógo, oliv tae menas neka lampa asøzam nonqo menas, ndøgo Evezøza-qa megemege-te ndo:-asøzu, ndego manqei-qape ndo:kawaevat.

⁵ Ezoqa nøme ndigu, ngingik ezoqa menas-te ngenøgim matev gone-qa tigoat, yaq tiqa manqanqa-te, gøinam ndófakhatát, tigi qaqa ezoqam vøngiæzoāt. Yaq ta nakhoa-te nqanek, gekha ezoqām ndego, matev soqain gone-qa tezøgoat, génaním. ⁶ Ngingik ezoqa menas, bazaføgakh tindapém ndógo: Khaiya ozoz segétokém. Yaq qæ mbaín, segégoát, ta khøuwa ate tægoat, Mbumbukiam-qa manqat tivevezumat. Neka kea kumbutap-te, ibøkha segé-enendém, vømó-kōuk. Neka gekha khøuwa-tē ndøgo, ndigu tøzø-poeat, ndigu manqei-qape-te, matev soqøsoqa bugug vinivinimba segendó-khofotumát.

⁷ Yaq ndigu tiqa manqa manqate tømøzømbenavøem, ndego søvakha gigiap lozokhak, manqei

11:2 11:2 Luk 21:24; Veve 13:5 **11:4** 11:4 Zech 4:11-14 **11:5** 11:5 2 Sam 22:9; Psa 97:3 **11:6** 11:6 1 King 17:1; Exo 7:17-20; 1 Sam 4:8 **11:7** 11:7 Dan 7:21; Veve 12:17; 13:7; 17:8

ozu vaev mbain-te ndego, gendóqavíg, ti namba vøenøfē, sasa ndózitāg, vøpakhaēz. ⁸ Yaq tiqa khatae, nakhoa-té segé-awám, taon kandambaqape-te ndøgo, ma tigi Evezøza, tae mutui-te gitøkewem. Nqanek taon, taqa yaya etæ iz, Sodóm o Izíp. ⁹ Ezoqa manqei vinivinimba, neka bawan vinivinimba neka manqat vinivinimba neka ngusu vinivinimba, tiqa khatae sugumú-qeivát. Khøuwa trí neka khøuwa nøme yaq-mbá. Ezoqa nøme sa gezótakák, ta khatae ndøgo, timø-ozam. ¹⁰ Manqei-qape ezoqam khanakhanakh zø-asótáv, nginik ezoqa menas tipakhaez, neka lou vóløg neka vø-ogiām neka yaqyaq-a gigiap vø-etoām. Zapa ndøgo, nginik Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, manqei-qape ezoqam, ngenøgim matev zø-etoumám.

¹¹ Geté khøuwa tri neka khøuwa yaq-mba qame-navøem, yaq nginik ezoqa menas-te, Mbumbukiam-qá mbøni føkiam ndø-oé. Yaq ndigu sègewán. Yaq ezoqa ewaqape, gizømet, møe kandambá qazø-nqeivøem. ¹² Yaq ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqa menas, manqat kandambaqape ndøyogém. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo, “Qàndoqavíg, nqanek.” Yaq ndigu yan-te vøqavíg. Khaiya ozoz mokho-té ginøqavíg. Tigi qaqa ezoqam, até gezømetát, giqavigat.

¹³ Yaq ta khøuwa kopo-te ndøgo, manqei ndøkukuvøém. Kandambá tantáv. Yaq ta taon-te ndøgo, khoev ten-ten qapuatat, yaq nain-nain

ndøgo, até gepuatát, geté kopo-kopo nøme ndøgo, gèmøkuvøém. Yaq ezoqa kopoáv, gèpakhaéz. Seven taosén, ate gi:goam. Yaq ezoqa nøme ndigu, pakhaezateav gigoam, møe kandambá gigonem, neka Mbumbukiam-qa iz vømbó-eqanem, ndego yan-te ngo:yage.

¹⁴ Ndakin viniv matev kandambaqape nøme ndøgo, qamenas, møndømø-navøém. Geté nqáe! Viniv matev kandambaqape nøme, avønín gèfakhán. Gemø-misiká.

Enzol ezoqam ge-seven-ev, kipi gekhamba

¹⁵ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-seven-éz, kipi gikhambøemem. Yaq yan-te ndøgo, manqa wag ndøfakhanám. Kandakandá. Av qane-manqatát nqáego:

“Ndakin manqei-qape-te,
megeat matev, nigi Evezøza Mbumbukiam
ndøndáp,
tege Keliso namba.

Yaq ndego miavmiav mó:kawaevtát.”

¹⁶ Yaq ndigu megetapak tuenti-foa, ndigu Mbumbukiam-qa megemege-te ndo:go, ekeza kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te go:qonavam, ndigu ekeza kha, manqei me:laém, tiqa bugug até manqei-té, Mbumbukiam vømbō-vizumem. ¹⁷ Av gini-manqatát nqáego:

“Evezøza, Mbumbukiam,
qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago,
qo nqoqogo neka qoqogoam,
ni ike kandambá qo-te.

Zapa ndøgo, qo ezoqa āv qoqote-zømás nqægo:

Qo bazaføgakh-qapé, neka kawa matev voqōngaz.

18 Bawabawan vinivinimba, qaqa kandambá giqagoam.

Geté ndakin qoqá qaqa khøuwa ndøndáp.

Qo løvøte ezoqam, avønín, manqa ovøyam-té qonø-áb.

Yaq qogi sasae ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezám ezoqam,

neka qogi ezoqam ate ndi:gu, ndigu ndiqav-izap,

ezoqa kandakanda neka khasøkhasis,

qo yaq-fia eqeieqei voqozø-etoām.

Yaq ezoqam ndigu, manqei-qape gingi:tat, qóngiæzó.”

19 Yaq Mbumbukiam-qa khoev, yan-te nqo:go, sège-mboqoé. Yaq mboges ndøgo, ma Mbumbukiam-qa guguna manqat qøu-nqeitavam, ta mokho-te, ndego Izlael ezoqam namba poev ge-unimanqatin, bavokhó qandoveám. Yaq ndand ndovøimám neka vøndō-møkunimam, neka xo vøndōwagam. Neka manqei vøkukuvoem-a, qæ ais-us kandambaqape vøndō-lanqa.

12

Sævam neka wazeam-qa emanqat

1 Yaq yan-te nqo:go, matev kandambaqape ndøfakhán. Nqova ndafe-ús. Sævam møndøgoám. Tuqa ndabua, khøuwá. Neka tuqa zenda tokho-tapak mokho-te, løvøyak mbøigoám neka tuqa

kawa-te, nduku tuely, ande kawa ezoqam-qa wawaq me vombøegoam. ² Ngunuk sævam, emu-ús. Gembongáz. Yaq tùni-akhayám, nqosøgeap gumbo-ewag.

³ Yaq yan-te nqo:go, matev nøme vøfakhan. Nqáe! Wazeam kandambaqape, møndøgoám. Køkouk-qapé. Ngenek kawa seven qambogoam neka auli ten vombøgoam, neka teqa kawa ate qambøegoam, kawa ezoqam-qa wawaq vombøe-uzupam. ⁴ Yaq ngenek wazeam, até gendego, nduku nøme yan-te nqo:go, vøkhataz. Okhó genekhatáz, manqei-qape-te vønqagevem. Nduku misika-misika gigoam, yaq menømenas ndigu, até gegoám, geté nøme kopo-kopo ndigu, gèkhatáz. Yaq ndego wazeam, sævam qambongaz, tuqá megemege-té gono-itán. Yaq ndego nakhasam ndego, tui-ova, løutøve-qa mbogoám.

⁵ Yaq ndugu sævam vøe-ova. Nakhasam anganeám. Ndego bawabawan ate ndægo, gezømbó-kawaevtát. Bazaføgakh-ús. Teqa khamokh, auli khamokh ndøgoát. Geté ndego nakhasam é-vøqán-ae, enzol ezoqam, Mbumbukiam-te é-vøndafem, ma ekeza qonam nonqo-te go:qotam. ⁶ Yaq sævam ndugu, leg-av manqei-té gunø-khokhón. Ta manqei ndøgo, Mbumbukiam é-møndømbo-khakheinám. Yaq timbó-kewagát ndøgo, atema 1260 khøuwa vømøndāp.

⁷ Yaq yan-te, nakhag ndøfakhán. Ndego enzol ezoqam kandambaqape, Maekol neka ekeza

12:2 12:2 Mica 4:10 **12:3** 12:3 Dan 7:7 **12:4** 12:4 Dan 8:10

12:5 12:5 Psa 2:9; Veve 19:15 **12:7** 12:7 Zud 9

enzol ezoqam, wazeám namba me:nófé. Neka ndego wazeam, ekeza enzol ezoqam namba vøndēwan, yaq vøzð-qavøiu. ⁸ Geté ndego wazeam, bazaføgakh mbaín. Yaq gèpitøvém, yaq ndego tegi enzol ezoqam namba, kopømba mbaín, yan-te sekemba tiyagat. ⁹ Yaq ndego wazeam kandambaqape, iz Nqova Soqaqape neka Saitan ndimbo-akhayam, gè-oginám, ndego manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, ndetubam. Manqei-qape-té genø-oginám, tegi enzol ezoqam namba.

¹⁰ Yaq yan-te ndøgo, no manqat kandambaqape nø-ewág. Av qane-eín nqægo,

“Ndakin nigi Mbumbukiam-qa ezoqa khandi:zat matev
neka bazaføgakh matev
neka megeat matev,
møndø-fakhán.

Ndakin Keliso mó:kawaevtát,
ndego kawa ezoqam geve.

Zapa ndøgo, ndego ezoqam, Mbumbukiam-qa megemege-te go:yam neka nigi Klisten nøfuap, pappave nekā lovølova, manqa vøzð-søkuzumam,
ndego møndø-oginám.

¹¹ Klisten ezoqam møndø-tømbuinám.

Sip Nakhasam-qá kóuk neka unimanqatin manqát gini-tømbuinám, ndøgo ezoqa nøme-te gimanqatam.

Ndigu ekeza yage-qa yaq-te, matavapøteáv, neka ndigu møe mbaín, Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, tipakhaez.

¹² Zo khanakhanakh mbá qanegó,
qo yan neka zo yan-te ndozoyage.

Geté ti-te ndigu unimé:-soqá, ndigu manqei-qape
neka ndaola-te ndiyage.

Zapa ndógo, nqova soqaqape màndovís zo-te.

Ndego qaqa kandambá.

Ndego mòndæ-otév, khøuwa khapémbá,
ndimbøe-yoza.”

¹³ Yaq ndego wazeam ge:-otev av nqægo,
manqei-qape-tē ginø-ogenonām, ndego até
gendego, ndugu sævam, nakhasam anganeam
gui-ova, vøngeatam. Até gembopavát. ¹⁴ Geté
ngunuk sævam, ngangakh kandambaqape-qá taf
menas mbo-etøomém. Ekeza manqei-té guabenø-
løvuí, leg-av manqei-te ndøgo. Yaq timbó-kewagát
ndøgo, viav misika neka viav nøme yaq-mba
vømøndāp. Ta manqei-te ndøgo, ndugu wazeam-
qa bugug-te, qambaqape ndøgoát. ¹⁵ Yaq wazeam,
até gendego, ibøkha vøqoza. Ibøkha ndøgo, teqa
manqa-nqa-te qando-fakhan, andé kea-qá ibøkha
mbageáp. Ndego sævam kawøwe-qa mbogoám.

¹⁶ Geté ndugu sævam, manqei mbotøké. Manqei
manqa-nqa é-møndø-mboqoá, ibøkha vøkhoug,
ndøgo wazeam-qa manqa-nqa-te qando-fakhan.

¹⁷ Yaq ndego wazeam, qaqa kandambá, ndugu
sævam-te. Yaq sègewáv, tugi zi nøme namba
vømēnøfe. Nginik ezoqam ndígu, Mbumbukiam-
qa manqat o-mba ndo:ndape neka Yesu-qa
manqat ndigēāwāt. ¹⁸ Yaq ndego wazeam, ndøgeg-
té genø-itán.

13

Søvakha gigiap lozokhak, ndaola-te gendo-fakhan

¹ Taqa zita-te, no søvakha gigiap lozokhak no-omét. Ndaola-té gendo-fakhán. Ndego kawa sevén qambogoam neka auli ten vømbøgoam. Auli ate qambøegoam, kawa ezoqam-qá wawaq ndø-uzupám, neka teqa kawa ate qambøegoam, Mbumbukiam-qa iz ngenøgim manqat vø:peupam. ² Ngenek

søvakha gigiap lozokhak, qæ-omet, bugug andé lepad me me:kewagám, ndugu puskas khobos kandambaqapu. Geté zenda andé søvakha gigiap nøme-qá zendá, ndego bea ndimbo-akhayam. Bazaføgakh kandambá. Neka manqa-nqa, andé layon-qá manqa-nqá. Ngenek søvakha gigiap lozokhak, wazeam ekeza bazaføgakh mbo-etoám neka ekeza kawa ezoqam-qa qonam nonqo neka megeat iz kandambaqape vømbø-etoam.

³ Søvakha gigiap lozokhak-qa kawa nøme, bugug āv qane-kewagám nqægo: Ezoqa pakhapakha mbokhaná. Geté nqamav ndøgo, qambogoam, møndø-e:ám. Yaq ndøgo, manqei-qape ezoqam ate ndigu, nqova zømbendáf, neka ndego søvakha gigiap lozokhak vømbøpavat. ⁴ Ezoqa ate gi:goam, wazeam gèmbø-vizupám, ndego søvakha gigiap lozokhak, bazaføgakh gembøe-etoam. Neka ndigu søvakha gigiap lozokhak, vømbø-vizupam. Av gini-manqatám nqægo, “Gekha ezoqám ndego, kopømba ande av ngenek søvakha gigiap lozokhak

nde:go? Neka gekha ezoqâm ndego, te namba tenøfe, vøpitāv?”

⁵ Ndego søvakha gigiap lozokhak, Mbumbukiam sègemboták: Ekeza iz segé-eqatát, neka Mbumbukiam-qa iz vøngenøitāt, neka bazaføgakh matev vømatønumāt, atema løvøyak 42 vømø-nasinim. ⁶ Ndego søvakha gigiap lozokhak manqat ge-einin, Mbumbukiam ndøngenøiuín, neka teqa iz vøngiuin neka teqa khoev vøngenøiuin neka tegi ezoqam ndigu, yan-te ndiyage, vøngenøzoin. ⁷ Neka Mbumbukiam ndego nøme āv gembøeták nqægo: Mbumbukiam-gi ezoqam namba mé:nøfé neka vøpitāz. Neka ndego bazaføgakh ndøndáp. Ezoqa bawan vinivinimba neka manqei vinivinimba neka manqat vinivinimba neka ngusu vinivinimba gezømbó-kawaevtát. ⁸ Ezoqa ewaqape, manqei-qape-te tiyagat, gembó-vizupát, gekha ezoqâm ndigu, tiqa iziz khandi mbuk-te peawapøteav ndøgo, Sip Nakhasam-qa mbuk-te, ndego gilaem. Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, ta mbuk ndøgo, é-møndo-peawám.

⁹ Gekha ezoqâm ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé. ¹⁰ Ezoqa ndigu, Mbumbukiam gevevesam, ndimbula-te tinqeisam, ndigu segé-nqeisám. Neka ezoqam ndigu, Mbumbukiam gevevesam, nakhag kaiya ti:zitag, ndigu nakhag kaiya segé:zitág. Nqanek matev tøfakhanam, Mbumbukiam-gi ezoqam, føgøføgakh bewaniáp, tiqa unimanqatin-te.

13:5 13:5 Dan 7:8, 25; 11:36; Veve 11:2 **13:7** 13:7 Veve 11:7
13:8 13:8 Psa 69:28; Veve 17:8; 20:12, 15; 21:27 **13:10** 13:10 Jer 15:2; 43:11; Veve 14:12

Søvakha gigiap lozokhak nøme, manqei mokho-te gendo-fakhan

¹¹ Yaq no søvakha gigiap lozokhak nøme no-omét. Manqei mokho-té gendo-fakhán. Ndego andé sip nakhasam-qá auli me mbøegoám. Menás. Neka ndego manqat gemanqatam, andé wazeam-qá manqát. ¹² Bazaføgakh ndégo tembo-etoám, søvakha gigiap, bugukhokhof ndaola-te gendo-fakhan. Yaq ndego matev, teqá iz-té genø-matønumám. Ndego manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, āv gene-tøpøtavám nqægo: Ndego søvakha gigiap lozokhak, bugukhokhof gegeavun, tiabembøe-vizáp, ndego nqamav soqaqape qambogoam, ndakin qambo-e:am. ¹³ Ngenek søvakha gigiap lozokhak nøme, ndakin gefakhan, nqova ndaføgim matev ndømatønumám. Kandakandá. Nøme gematanam, nqáneq: Yan-te gøinam ndovís, atema manqei-qape-te, ezoqa ewaqape-qa bøi-te. ¹⁴ Yaq ta matev vinivinimba-te ndøgo, ndego ezoqa ewaqape, manqei-qape-te giyagam, gètubumám. Bazaføgakh ndégo tembo-etoám, ndego søvakha gigiap, bugukhokhof ndaola-te gendo-fakhan. Ndego matev, teqá iz-té genø-matønumám. Yaq ndego søvakha gigiap lozokhak, ndigu ezoqam, manqei-qape-te giyagam, āv gezømbe-eín nqægo: Ndego søvakha gigiap lozokhak, nakhag kaiya gi:laem, gete sekemba geyagat, tae khøuwiap bømbo-viagém. Andé teqá bugúg. ¹⁵ Yaq ndego søvakha gigiap lozokhak, vaev-te gepavavun, bazaføgakh nøme, āv genendáp nqægo: Ta tae

khøwuiap ndøgo, ndego bugukhokhof søvakha gigiap lozokhak-qa bugug-te gikhakheinøvemem, khandin qozøqozaq mbókhambá. Yaq ta tae khøwuiap ndøgo, manqa manqate ndøngáz. Av qandé-eín nqægo: Gekha ezoqām ndigu, ndøgo vizøpøteav tøgoat, pakhapakha bezø-khanøé. ¹⁶ Yaq ndego søvakha gigiap lozokhak, vaev-te gegeavun, ezoqa ewaqape, ezoqa khasøkhasis nekā kandakanda, gigiap kopoav ezoqam nekā gigiap-av ezoqam, iz-akhayapak nekā yaq-fia mbain sasae ezoqam, āv gene-tøpøtáz nqægo: Ndigu tiqa nakeamo zenda-te o tiqa kawa-pap-te, khakhatap bezøgó. ¹⁷ Yaq gekha ezoqām ndego, nqanek khakhatap mbain ndego, ndego kopømba mbain, ezoqa nøme-te gigiap tendowi, o te-te gigiap temøwi. Ta khakhatap ndøgo, søvakha gigiap lozokhak-qá iz o teqa iz-qá geveáp.

¹⁸ Matavap loloakh begó, taqa yaq-te. Ezoqa matavap loloakh tømbo goat, ndego søvakha gigiap lozokhak-qa geveap, mokho bembondáp. Ndøgo ezoqam-qá geveáp. Nqanek geveap 666.

14

Sip Nakhasam neka ndigu 144 taosen ezoqam

¹ Yaq qækewag, nqáe! Sip Nakhasam no-omét. Zayon manqei pøyat-té gono:yám. Ezoqá namba me:wanam. 144 taosén. Ndigu tiqa kawa-pap-te, Sip Nakhasam-qá iz neka tege Eve-qá iz zømbo-peaupám. ² Yaq no manqa wag nøewág. Yan-té qando-fakhán. Andé ibøkha sololo kandambaqape me me:wagám neka ande ndand

kandakanda me me:møkunimám. Naq ndøgo, qæ-ewag, andé gita khaneam ezoqam kopoav-qá gita khaneám. ³ Nginik ezoqam, Mbumbukiam-qá kawa qonam nonqo-qá megemege-té neka khandi gigiap foa neka megetapak-qá megemege-té gono-waniapám. Yaq ndigu ouv ndakinak ndøqaqaemám. Ta ouv ndøgo, ezoqa nøme kopømba mbaín ti:zøtez. Sati ndígu tinízøté, ndigu 144 taosen ezoqam, Mbumbukiam manqei-qape-te gewi. ⁴ Nginik ezoqam, Evezøza-te ùnime:-tøkéb. Ndigu manqa-zapa gonemáv, sakheis namba.* Ndigu Sip Nakhasam mba mbopáev, ndego ande áv kenē-okho. Ezoqa ewaqape mokho-te, Mbumbukiam ndígu tewí. Ndigu Mbumbukiam-te neka Sip Nakhasam-te, andé tiqá etoam matév, ate av-té, gigiap ndøgo, toqope:tat, bugukhokhof gigiap tiqa ndøgo. ⁵ Tiqa manqa-nqa-te, meakha manqat mbaín, neka ndigu manqa-zapa gonemáv.

Enzol ezoqa misika-qa manqat

⁶ Yaq no enzol ezoqa nøme no-omét. Khaiya ová gono-løvuvát. Ndego miavmiav manqat mbomambaqape ndøgeatát. Ezoqa ndigu, manqei-qape-te ndiyage, gé:zømesimát, ezoqa ngusu vinivinimba neka bawan vinivinimba neka manqat vinivinimba neka manqei vinivinimba. ⁷ Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Mbumbukiam-te møe zógoát, neka teqá iz zó-eqatát. Zapa ndøgo, teqa

14:3 14:3 Isa 42:10; Veve 5:9; 7:4 * **14:4** 14:4 Nqanek manqat, yaya ndø-etæ. Taqa manqa mokho nqáne: Nginik mbumbuk nøme vizupáv, ndøgo kopømba ande av mambe okho matev ndægo, Mbumbukiam-qa bøi-te.

manqa ovøyam khøuwa, møndøndáp. Gèmbovizáp ndego, yan neka manqei-qape neka ndaola neka kea kumbutap gekhakheinam.”

⁸ Ndego enzol ezoqam-qa zita-te, enzol ezoqa nõme ndofakhán. Ngenek enzol ezoqam, gemenas-ev, āv gene-eín nqægo, “Møndøbøí. Bèbilon taon kandambaqape, møndøbøí, ta taon ndøgo, kopømba ande av sævam me guigoam, ndugu bawabawan ezoqam ate ndigu, tuqa waen føgakh-qape guzø-etoam, ti-izam, neka tu namba mambe gone-te gu-itubam.”†

⁹ Ndego enzol ezoqam-qa zita-te, enzol ezoqa nõme ndofakhán. Ngenek enzol ezoqam, gemisika-ev, kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqām ndego, søvakha gigiap lozokhak neka teqa tae khøuiap tembo-vizupat, neka kawa-pap-te o zenda-te teqa khakhatap vøndāp, ndego møndø-soqoév.
¹⁰ Ndego Mbumbukiam-qá waen føgakh-qape be-íz. Nqanek waen, Mbumbukiam-qá qaqa. Teqá yaq-fia soqaqapé. Ta waen ndøgo, Mbumbukiam ibøkha namba, génokhogimák. Geté føgakh-qapé segégoát. Yaq ngenek ezoqam, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa megemege-te neka Sip Nakhasam-qa megemege-te, gøinam tatas-té neka nandi wagøvap-us-té gunú:goát, nqosøgeap kandambaqape vøndāp. ¹¹ Ezoqam ndigu,

14:8 14:8 Isa 21:9; Jer 51:7-8; Veve 17:2; 18:2, 3 † **14:8** 14:8 Nqanek Manqat Qandoveveam mokho-te, manqat nõme, mambe nqæmanqate, yaya etæ manqát. Mbumbukiam zita wuowe matev neka batae vizap matev me:manqaté. **14:9** 14:9 Veve 13:12-17

14:10 14:10 Isa 51:17, 22; Jer 25:15-16; Psa 75:8; Ezek 38:22; Gen 19:24; Veve 16:19; 20:10; 21:8 **14:11** 14:11 Isa 34:10

søvakha gigiap lozokhak neka teqa tae khøuwiap ndimbovizap, o teqa iz-qa khakhatap gindapem, ndigu pusup mbaín. Pavpave nekā lovølova, ta gøinam ndøgo, ndigu nqosøgeap ndøzø-etoam, taqa khøifa miavmiav ndøqavigát.”

¹² Yaq nakémbá, Mbumbukiam-gi ezoqam bazaføgakh-us bewaniáp, ezoqam ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat ndimbopaev-a, Yesu ndi-ūnimānqātināt.

¹³ Yaq no manqat nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo, “Av qoqoté-peawám: Ndakin qangaz, atema ndøma, gekha ezoqām ndigu, Evezøza ndi-unimanqātinat, tipakhaez, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

Neka Mbumbukiam-ge Nqova, āv gene-manqaté nqægo, “Unimanqātin. Nginik ezoqam, sasae-qape gikhanazat, pusa ndótá. Zapa ndøgo, sasae ndøgo gi:matønumam, ndigu taqa yaq-fia, ndøndapém.”

Yaya etæ manqat, avøe gigiap neka waen tae nanga-qa yaq-te, qakhatøkhatoam

¹⁴ Yaq no qækewag, nqæe! Khaiya ozoz pa-paqa nøqeív. Ezoqam mo:qotám. Ndego andé Ezoqam-gé Yó. Teqa kawa-te, kawa ezoqam-qá gol wawaq mo:-uzám, neka zenda-te, kaiya køfizuat khobos-qapi vøndapavam. ¹⁵ Yaq enzol ezoqa nøme ndowáv. Mbumbukiam-qá khoev-té gendo-fakhán. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Te-te ndego, khaiya ozoz-te go:qotam, āv gembøe-akhá nqægo, “Kaiya køfizuat nandiv, nandoqo-ndøpazat, qoge mòqongáz. Zapa ndøgo, qoge-qa khøuwa

iz, m̀nd̀nd̀áp. Avøe gigiap ate ndægo, manqei-qape-te ndøpoe, m̀nd̀ø-khatøkhatoám. Qoge-qa mo:keogé.”

16 Yaq ndego khaiya ozoz-te go:qotam, ta kaiya køfizuat ndigu, manqei-qape me:khaná. Yaq manqei-qape-te ndøgo, avøe gigiap qakhatøkhatoam, vøqog.

17 Taqa zita-te, Mbumbukiam-qa khoev-te, yan-te ndøgo, enzol ezoqa nøme ndofakhán. Até ndegó-a, kaiya køfizuat khobos-qapi vøndapavam.

18 Yaq teqa zita-te, enzol ezoqa nøme vøndø-fakhan. Lou-qase-té gendowáv, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Ndego gøina ate ndægo-gé kawa ezoqám. Ndego kandambaqapé m̀nd̀æ-akhá. Ndego enzol ezoqam, ndego kaiya køfizuat khobos-qapi gendapavam, āv gembøe-akhá nqægo, “Manqei-qape-te ndøgo, waen tae nanga m̀nd̀ø-khatøkhatøezám. Kaiya khobos-qapi nandiv, toqoté-qogáz, waen tae nanga ndigu, tae-te ndifaløbap. Neka vø-møvøbam.”

19 Yaq ndego enzol ezoqam, até gendego, manqei-qape, kaiya køfizuat vøekhana, waen tae nanga vøqogaz-a, vø-møvøbam. Yaq waen pesegim nonqo kandambaqape-té genø-nqagím. Nqanek pesegim nonqo, Mbumbukiam-qá qaqá.

20 Yaq taon bavokho ndo:go, waen tae nanga gipesegimem, ezoqa kouk ndofakhán. Kandambá tantáv. Kouk ndøgo, qambagim, gèmmø-keá. Taqa sekeat, ande āv 300 kilomítá ndægó, neka taqa igian, ande āv hos-qá eqawán ndægó, tuyat.

15

Enzol ezoqam seven, viniv matev seven gi-upøgeapavun

¹ Yaq no yan-te nqo:go, matev nøme nøqeív. Kandambaqapé neka nqova ndafe-ús. Enzol ezoqam seven møndøgoám, ndigu matev soqøsoqa seven vø-upøgeapam. Nqanek vaev viniv matév. Zapa ndøgo, nqanek viniv matev tømē-navøem, yaq Mbumbukiam-qa qaqa gemø-navøém. ² Yaq no andé ndaola nøteqeív. Bæbæs-qapé. Andé glás. Gøina wageap namba me:nokhombáp. Neka no ezoqa vøezømet. Ezoqam ndigu, søvakha gigiap lozokhak gipitøvem neka teqa tae khøuwiap vizøpøteav vøgoam-a, teqa iz-qa geveap ndapeav vøgoam. Ndigu ndaola ndøgeg-té giwaniapám, neka andé gita me me:-upøgeapám. Ndøgo Mbumbukiam zø-etoám. ³ Ndigu Mozes-qá ouv ndøqaqaemám, ndego Mbumbukiam-ge sasae ezoqam, neka Sip Nakhasam-qa ouv vø-qaqaemam. Ouv āv gini-qaqaemám nqægo:

“Evezøza, Mbumbukiam,
 qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago,
 matev ndøgo, ndoqo-matanam,
 kandakandá neka nqova ndafe-ús.

Qoqa matev unimanqatín neka ndaføya-ndaføyá.
 Bawabawan ate ndægo, kawa qó.

⁴ Evézøza! Qo qakhapús soqogó, ndaføyamba-qape.
 Gé, ezoqa tígu, ndigu qo-te møe goneav tigoat
 neka qoqa iz eqawateav vøgoāt? Mbaín.

Bawabawan ate ndi:gu, ndøndoazáv, qo vøqá-
 vizumēm.

Zapa ndøgo, qoqa matev ndaføya-ndaføya, màndoveveám.”

⁵ Ouv gumu-qaqaemem, no yan-te nqo:go, Mbumbukiam-qa' khoev nøqeív. Ndøgo palai khoév. Yaq mboqog sège-mboqóz. ⁶ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, matev soqøsoqa seven gi-upøgeapam, Mbumbukiam-qa' khoev-té gindu-fakház. Tiqa ndabua bæbæ-bæbæs neka vøiyam-ús, neka savim-te løvønam nonqo gol-us vøzømbō-løvøtupam. ⁷ Yaq khandi gigiap foa, kopo nøme gegoam, ndigu enzol ezoqam seven, gol ndis seven zø-etoám. Ta ndis-te ndøgo, Mbumbukiam-qa' qaqa mu:nqeitupám, ndego miavmiav ngeyage. Até vømō-tøtøvyam. ⁸ Mbumbukiam-qa waev-te neka bazaføgakh-te, khøifa ndofakhán, yaq teqa khoev mokho-te ndøugu, vømōtøva. Yaq ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa khoev-te ti-oz. Matev soqøsoqa seven bètøkhæ-navøém, ndøgo enzol ezoqam seven gi-upøgiapavun.

16

Enzol ezoqam seven, Mbumbukiam-qa qaqa giqouzømem

¹ Yaq no manqat kandambaqape nø-ewág. Mbumbukiam-qa' khoev-té qando-fakhán. Ndøgo enzol ezoqam seven, āv qazømbe-eín nqægo, “Mòzozáv. Zoqa ndis seven-te nandav, Mbumbukiam-qa qaqa, qatøtøvyam, manqei-qape-té qazonó-qouzømém.”

² Yaq bugukhokhof enzol ezoqam ndøwáv, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, manqei-qape-te vøqouz. Yaq ndigu ezoqam, søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap gindapem neka teqa tae khøuwiap vømbō-vizupam, ndigu nqamav soqøsoqa nqosøgeap-us ndø-upøgím.

³ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-menas-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, ndaola-té genøqóuz. Yaq ibøkha ndøgo, gëmø-kókuk. Andé løvøte ezoqam-qá kókuk. Yaq gigiap ate ndi:gu, ndaola-te giyagam, gèpakhaéz.

⁴ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-misika-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, kea-te neka kea kumbutap-té genøqouzám. Yaq até ta ibøkha ndøgó-a, vømø-kouk. ⁵ Yaq no ndego enzol ezoqam, ndego ibøkha ndembo-keoge, teqa manqat áv qate-ewág nqægo, “Mbumbúkiam!

Qo nqoqogo neka qoqogoam,
qo ndaføyamba-qapé.

Yaq-fia ndøgo, qo ti-te ndigu qoqota, ndøgo eqeieqéí.

⁶ Zapa ndøgo, ndigu qogi ezoqam neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndøzitagám, tiqa kouk vøwa.

Yaq nakémbá, qo ndigu tiqa izam nonqo, kouk qozø-etoám.

Yaq-fia ndøgo tindapém, av yaq gi:matønumam.”

⁷ Yaq no manqat nøme nø-ewág. Ndøgo tøndo-fakhán, lou-qase-te ndøgo, ma Mbumbukiam-te

etoam matev gi:goatun. Av qande-eín nqægo, “Evézøza, Mbumbukiam, qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago! Unimanqatín. Yaq-fia nqosøgeap, qo ti-te ndigu qoqo-khofotav, ndøgo ndaføyambá.”

⁸ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-foa-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, khøuwa-té genøqóuz. Yaq khøuwa, bazaføgakh ndøndáp: Teqa tatas, ezoqa mé:louwavát. ⁹ Yaq ezoqa teqa tatas kandambaqape, vøelouwaz. Geté ndigu Mbumbukiam-te qambuzaneáv, neka ndego vizøpøteáv, ndego nqanek matev soqøsoqa gekhofotam. Geté iz mbongi:nám.

¹⁰ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-faev-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, søvakha gigiap lozokhak-qá qonam nonqo-té genøqóuz. Yaq ezoqa ewaqape, ngenek søvakha gigiap lozokhak-qa mokho-te gu:goam, bøivun zønqeivøém, neka nqosøgeap vø-upøgim. Ndigu ekeza sas ndø-otøgevém, nqosøgeap zapaya.

¹¹ Yaq ndigu tiqa nqosøgeap neka nqamav zapaya, Mbumbukiam, ndego yan-te ngo:yage, vøngenøinam. Tiqa manqa-zapazapa gone-te, ndigu qambuzaneáv.

¹² Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-siks-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, Yuflatis kea-té genøqóuz, ndøgo kea kandambaqape. Yaq kea ndøgo, sègevikiá. Yaq ta mokho-te ndøgo, kawakawa-za-te, ndigu tigi nakhag ezoqam namba, khøuwa fakhanam-te tinduzav, nakhoa zømbe-mboqóá. ¹³ Yaq no āv

16:9 16:9 Veve 9:20-21

16:10 16:10 Exo 10:22; Isa 8:21-22

16:12 16:12 Isa 11:15

qateqeív nqægo: Ndego wazeam kandambaqape-qa manqa-nqa-te, neka sɔvakha gigiap lozokhak-qa manqa-nqa-te, neka khavozam manqa vevezam ezoqam-qa manqa-nqa-te, nqova soqøsoqa misika ndofakház. Ndigu andé taka-qa bugúg. ¹⁴ Nginik nqova soqøsoqa, umingiap matev ndøgoatún. Yaq ndigu manqei-qape-te ate ndægo, kawakawa-za-té ginózáv, nakhag nonqo vø-møvøbām, ta nakhag ndøgo, Mbumbukiam-qa khøuwa kandambaqape-te tɔfakhan, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo.

¹⁵ Keliso āv gene-manqaté nqægo, “Nqáe! No andé aqonam ezoqám me nøtégeáv. Gekha ezoqām ndego, to:tiawet, neka teqa unimanqatin matev no-te, ande ndabua me ate te:uzupat, ndego khanakhanakh mbá geabetegó. Soqáin ndøgo, ndego ande naqei-av me te:okhoat neka ezoqa ewaqape-qa bugug-te, mivi vøndāp.”

¹⁶ Yaq ndigu nqova soqøsoqa, kawakawa-za, nakhag-qa, ta manqei-te ndøgo tinømváb, Iblu manqat-te, Amagedon ndimbo-akhayam.

¹⁷ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-seven-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, khaiya-té genøqóuz. Yaq kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te, Mbumbukiam-qa khoev-te, manqat ndofakhán. Kandambaqapé møndæ-akhá. Av qande-eín nqægo, “Matev ate ndægo, møndømø-navøém.” ¹⁸ Yaq ndand ndovøimám neka vøndō-møkunimam, neka xo vøndōwagam. Yaq manqei gèkukuvøém. Nqanek manqei

16:14 16:14 Veve 19:19

16:15 16:15 Met 24:43-44; Veve 3:3

16:16 16:16 Zech 12:11

16:18 16:18 Veve 4:5; 8:5

kukuvøem, kandambá tantáv. Ezoqa manqei-qape-te ande gi:fakhaz, atema ndakin, manqei kukuvøem mbaín, av ndakin qæfakhan. ¹⁹ Bebilon taon kandambaqape, gèqaqavøém, vømø-qaqageap-misika. Neka manqei-manqei-qa taon ate qægoam, vøsoqøsoqoam. Matev av qæfakhan ndægo, zapa ndógo: Mbumbukiam Bebilon taon kandambaqape neka taqa manqa-zapazapa, manqa mate navøepøteáv. Yaq ndego yaq-fia mbotá, neka teqa qaqa kandambaqape, ande waen føgakh-qape me vømbō-etoam. ²⁰ Manqei bawabawa ate qægoat, gèsinøvøém, vønnavøem. Neka até olól-a, vønnavøem. Nqawa qóqeivák. ²¹ Yaq yan-te, qæ ais-us kandakanda ndolanqá, ezoqam-te vó:-o:az. Ais fisap ndigu, kandakandá tintív. Tiqa viniv, ande āv 50 kilogrém ndi-gú. Yaq ezoqam, Mbumbukiam-qa iz, gèngenøinám, nginik qæ ais kandakanda zapaya. Zapa ndógo, nqanek matev qafakhan, ùnime:-soqá.

17

Mambe sævam khoveakh-qapu-qa yaq-te

¹ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, ndis seven qazøgoam, nøme kopo, no-té gendowáv. Yaq āv genømbe-eín nqægo, “Qotøndéqāv! Ndugu mambe sævam khoveakh-qapu, ndugu kea kopoav avøninte ndumia, ndugu yaq-fia nqosøgeap soqaqape ndøndáp. No nøtéqamákh. ² Manqei-qape kawakawa-za, tu namba mambe ndøgoám. Neka

16:19 16:19 Veve 14:10
Exo 9:23-24; Veve 11:19
23:17; Jer 51:7; Veve 14:8

16:20 16:20 Veve 6:14
17:1 17:1 Jer 51:12-13

16:21 16:21
17:2 17:2 Isa

ezoqa ewaqape, nqanek manqei-qape-te ngiyage, ndigu kawa zø-okivám, tuqa manqa-zapazapa zapaya, ndøgo ande waen me gi:-izam.”

³ Yaq ndego enzol ezoqam, no leg-av manqei-té genøndapán. Nqova-té. Yaq no sævam nomét. Søvakha gigiap lozokhak køkøk-qá zita-té gunoqotám. Teqa kha ate qambøegoam, Mbumbukiam-qá iz ngenøgim manqat ndøkház. Ndego kawa seven mbogoám neka auli ten vømbøgoam. ⁴ Ndugu sævam, ndabua gu-uzam, khagi menás. Nøme ndøgo, uni køkøk-ín, neka nøme ndøgo, køkøk igiá. Neka ndugu gol gigiap vinivinimba neka nandi momotap-us neka agiwa-qasis fia kandakanda vø-usupam. Tuqa zenda-te, ndugu ibøkha izam nonqo ndøndapám. Gol khakheitáp. Ta ibøkha izam nonqo-te, matev vøvanq-us neka gekha matev soqøsoqa nøme ndøgo, tuqa mambe matev-te qando-fakhanam, até vømøtøva. ⁵ Tuqa kawa-pap-te, iz mo:peawám. Mokho manqát. Av qane-peawám nqægo:

BEBILON TAON KANDAMBAQAPE.
MAMBE SAKHEIS ATE NDI:GU-GU EVO
NEKA MANQEI-QAPE MANQA-ZAPAZAPA-GU EVO.

⁶ Yaq no tæqeív ndøgo: Ngunuk sævam, Mbumbukiam-gi ezoqam-qá kouk ndø-íz, kawa vømbø-oki. Tiqá kouk ndøgo tu-íz, ndigu Yesu-qa manqat gimanqatam, neka ta zapaya vøe-zitagam.

No nqova ndafe kandambá, qæ-omet. ⁷ Yaq

ndego enzol ezoqam genø-ein, “Gekha zapâ, qo nqova qaqandaf? No ngunuk sævam-qa mokho manqat nôtéqamákh, neka ndego sòvakha gigiap lozokhak-qa yaq-te, teqa zita-te nduoqomat, ndego kawa seven neka auli ten ndømbogo. ⁸ Ndego sòvakha gigiap lozokhak qoqo-omet, møndøyagám. Geté ndakin mbaín. Geté ndego avønín, manqei nqa-té gendóqavíg, manqei nqa vaev mbain ndøgo. Geté yaq, até gemé-navøém. Yaq ndigu ezoqam, nqanek manqei-qape-te ngiyage, tiqa iziz khandi mbuk-te peawapøteav ndøgo, ta mbuk ndøgo, Mbumbukiam ibugukhokhof gepeawam, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, ndigu nqova zóndáf, ndego sòvakha gigiap lozokhak ti-ometam. Zapa ndøgo, ndego møndøyagám. Geté ndakin mbaín. Geté nango ndøfakhán.

⁹ Taqa yaq-te, matavap loloakh begó. Kawa seven ndøgo, manqei popotap sevén. Sævam ndøgo tunoqomat. Ndøgo até kawakawa-za sevén. ¹⁰ Faev nøme ndigu, møndø-o:áz. Nøme kopo, zua ndøgó. Geté nøme kopo, fakhaneáv. Zuá. Yaq tefakhan, khapé gembøé-auwamák. Ndego khøuwa andé khapémbá tegoat. ¹¹ Yaq ndego sòvakha gigiap lozokhak, bugukhokhof geyagam, ndego ndakin yageav ndøgo, ndego gé-kawa-ezoqam-eit-év. Ngenek ndigu kawakawa-za seven nøme, tigí ezoqám. Yaq até ndegó-a, ndøsoqoév.

¹² Auli ten ndøgo, qoqoqeiv, até ndøgó-a, kawakawa-zá. Nginik kawakawa-za ten,

kawaezat matev ngazeáv. Zuá. Ndigu sɔvakha gigiap lozokhák namba mó:kawaeztát. Geté khøuwa andé khapémbá, tiokawaeztat. ¹³ Nginik kawakawa-za ten, matavap kopo ndøveém, neka ekeza bazaføgakh neka iz, sɔvakha gigiap lozokhak-qá mokho-té gunu:-awám. ¹⁴ Yaq ndigu, Sip Nakhasám namba mé:nøfé. Geté ndego ekeza ezoqam namba, ndigu gevevesam neka gezø-akha neka te namba gi:køfinimam, gépitáz. Zapa ndøgo, ndego Sip Nakhasam, ndego kawakawa-za-gé Kawá neka evezøza-za-gé Evezøzá.”

¹⁵ Yaq ndego enzol ezoqam, manqat nøme genø-ein, “Kea vinivinimba ndøgo, qoqoqeiv, ma mambe sævam nduimia, ndøgo manqei-manqéi neka bawabawán neka ngusum vinivinimbá neka manqat vinivinimbá. ¹⁶ Auli ten ndøgo neka sɔvakha gigiap lozokhak, ndigu ngunuk mambe sævam, ndøsanqawém. Yaq gigiap ate ndømbøgo, gembó-upøgimém. Naqei-áv segé-ivøvém. Yaq kha mbólogém, gøinam-te vønqagimēm. ¹⁷ Nginik kawakawa-za ten, manqat gikopo:nem, ekeza megeat matev, sɔvakha gigiap lozokhak-qa mokho-te tu:veem, matavap Mbumbukiam zø-etoám. Yaq av nqægo, Mbumbukiam-qá poev mbopaevém. Tiqa megeat matev tómá ndøgo, atema matev ate ndægo vømú-fakhanām, av Mbumbukiam ibugukhokhof manqat ge:-ein.

¹⁸ Sævam ndugu, qoqo-omet, ndøgo taon kandambaqapé. Manqei-qape kawakawa-za ate ndi:gu, ta taon-qa megeat matev mokho-té gunu:gu.”

18

Bebilon taon qasoqa

¹ Taqa zita-te, no enzol ezoqa nøme no-omét. Yan-té gendovís. Ndego bazaføgakh kandambá neka waev bæbæs-qapé. Ta waev ndøgo, manqei-qape, sùgumu-gutavát. ² Yaq ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo,

“Møndøbøí. Bebilon taon kandambaqape, møndøbøí. Gevøgev nekā nqova soqøsoqa, møndømø-tiqá-khøev.

Gekha pipisi neka søvakha gigiāp ndigu, Mbumbukiam-qa bøi-te soqain ndigu, ndego ndesanqaza, ndógo tiyagé.

³ Zapa ndógo, Bebilon taon, ndøgo ande sævam me nduigu, bawabawan ate ndægo, tuqa mambe matev waen ndø-izumám, kawa vøzø-okivam.

Até manqei-qape kawakawa-zá-ya, tu namba mambe matev vøegoam.

Neka bisnis ezoqam, manqei-qape-te ngiyage, tu zapaya, gëmø-moni-kopoav-ezoqam-éz.

Zapa ndógo, ndugu gigiap møqæ.”

⁴ Yaq no manqat nøme nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo,

“Nogi ezoqam! Mòzotøndo-fakház.

Vøndo-fakház, zo Bebilon taon mokho-te ndo-zotu:gu.

Soqain ndøgo,
 zo tu namba manqa-zapa gone-te tozo-
 khokhombupat.

Neka soqain ndøgo,
 tu namba yaq-fia nqosøgeap sa tozotumu-
 upøgim.

⁵ Tuqa manqa-zapazapa, khàpumu-kapuiám, yan
 vømøkhanaz.

Mbumbukiam tuqa matev soqøsoqa, manqa mate
 navøepøteáv.

⁶ Zo yaq āv tømboe-matønømém, av zo guzømbē-
 matønnumam.

Zo tu-te yaq-fia menás sozó-taném, av matev
 guimatønnumam.

Waen føgakh soqaqape guzø-etoam, yaq menás so-
 zombó-etøomém.

⁷ Av ndugu gui-khambuvupam
 neka gigiap kopoav-qape qambøegoam,
 yaq zo nqosøgeap neka mbøni vaev matev,
 āv tozombøé-etøomém.

Ndugu mokho-mba,
 āv guni-manqaté nqægo,

‘No kawa sævam noqomát.

No ngæmám mbá. No ambá av nqægo, anganeam
 genønanim.

Matev soqain genø-fakhanák. No mbøni
 genøvayák.’

⁸ Geté ndugu av nduikhambuvap,
 ta zapaya ndøgo, matev soqøsoqa vinivinimba,
 khøuwa kopo-té segembøé-fakhanám,
 løvøte neka mbøni vaev neka ifin matev.

Yaq ndugu gøinám guní-lonqotøvé.
 Zapa ndøgo, Evezøza Mbumbukiam, ndugu yaq-
 fia nqosøgeap ndembo-etoam,
 ndego bazaføgakh-qapé.”

⁹ Yaq manqei-qape kawakawa-za, tu namba mambe matev gi:goam neka tuqa gigiap kopoav qazøgoupam, ndigu gé-eivám, mbøni vøzø-nqosøgim, khøifa tiqeivim, tutuavet. ¹⁰ Ndigu qambaqapé segendó-waniapét. Gó:khouwaném, matev soqaqape tiqeivim, tu-te tøfakhan. Yaq āv giní-ugufømém nqægo,
 “Hao, ú:-ā:!

O Babilon taon kandambaqape, bazaføgakh-qape.
 Qoqa manqa-zapa-qa yaq-fia, nakhamas-té qanøqa-fakhán.”

¹¹ Neka bisnis ezoqam, manqei-qape-te, gé-eivám neka tu zapaya mbøni vøzøvá. Zapa ndøgo, ezoqa nøme mbaín, tiqa gigiap tiwiat. ¹² Ezoqa tiqa gigiap sekemba géwiák, kopømba ande av gol neka silva neka nandi qaniqanimav-qape neka aqeing agiwa-qasis, neka ndabua mbomømboma køkø-køkøk neka khagi vinivinimba, neka tae vinivinimba fia kandakanda, neka gigiap ndøgo, søvakha gigiap-gi khayam khakheitap, neka tae ndis fia kandakanda, neka gigiap ndøgo, auli neka nandi khakheitap. ¹³ Neka ezoqa nøme mbaín, tiqa gigiap tiwiat, kopømba ande av lou mokhov eqeieqei nonqo, neka gigiap sisip mbomømboma, toqo-mboqotumat, neka nøme ndøgo, kha-te toqo-gi:mat, neka waen neka oliv oil, neka flawa, neka

18:9 18:9-10 Ezek 26:17; 27:30-35

18:11 18:11 Ezek 27:36

18:12 18:12 Ezek 27:12-13, 22

wit, neka kao, neka sip, neka hos, neka manqei khagua, neka até ezoqam-aním-a.

¹⁴ Ndigu bisnis ezoqam, āv giní-einím nqǎgo, “Bébilon. Gigiap ate ndǎgo, qo mǔqǎ qaqagoam, qo mǔndǔ-qǔvǎq. Qoqa gigiap qaniqanim neka fia kandakanda mǔndǔqa-navǔém. Qo nango geqǎ-fakhanák.”

¹⁵ Ndigu bisnis ezoqam, tu mokho-te gimǔ-gigiap-kopoav-ezoqam-ez, ndigu qambaqapé segendó-waniapét. Gó:khouwaném, matev soqaqape tiqevim, tu-te tǔfakhan. Ndigu gé-eivám neka mbǔni vǔzǔ-nqosogím. ¹⁶ Yaq āv giní-ugufǔmém nqǎgo, “Hao, ú:-ā:!

O taon kandambaqape, bazafǔgakh-qape, qo ndabua mbomǔmboma papaqa-papaqa neka kǔkǔ-kǔkǔk neka kiki-kikis qoqo-uzumam neka qoqa kha, gol neka nandi mbomǔmboma neka aqeing agiwa-qasis voqotē-khakheinumam,

¹⁷ qoqa gigiap mbomǔmboma, ate qaqambe-goam, nakhamas-té qanǔqa-soqǔsoqǔám.”

Palai khagua nǔzǔgim ezoqam ate ti:goat neka ezoqa ewaqape, khagua-te, manqei nǔme-te tigu-vimat, neka ezoqa ewaqape, khagua-te tisasae-tat neka gekha ezoqām ndigu, ndaola-te yage tindapat, ndigu qambaqapé segendó-waniapét.

¹⁸ Yaq khǔifa tiqevim, ndugu tutuavet, yaq āv giní-akhaemém nqǎgo, “Gê, taon kandambaqape nǔme tǔgo, av nqanek taon qǎgoam? Mbaín.”

19 Yaq ndigu gè-akhaemém, neka gè-eivám. Neka tiqa mbøni nqosøgeap-te, ekeza kawa-te, pakhakh ndønqagimám. Yaq āv gini-einím nqægo, “Hao, ú:-ā:!

Taon kandambaqape. Tu mokho-te, palai khagua evøndipakha ate ndi:gu, ndaola-te gibøetam, ndigu møndømø-moni-kopoav-ezoqam-eztám, tiqa gigiap guwiam.

Geté ndugu nakhamas-té gunø-soqóév.”

20 “Geté zo yan-te ndozoyage, neka zo Mbumbukiam-gi ezoqam, Keliso-gi u-anim neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam namba, zo khanakhanakh bezøgó, tu zapaya.

Zapa ndøgo, matev soqøsoqa, zo guzø-matønumam, Mbumbukiam Bebilon-te, yaq-fia me:tá.”

21 Yaq enzol ezoqam bazaføgakh-qape, nandi kandambaqape ndøndapáz. Kandambá tintív. Tiqa khouwezat, andé wit mivitøzat nonqó. Yaq ndaola-té genø-ogezó, gendo-ein, “Taon kandambaqape, Bebilon, āv tøné-ogí.

Bazaføgakh-ús.

Yaq ezoqa nango géqeivimák.

22 Qo mokho-te, gita kxaneam ezoqam-qa kxaneam neka ouv qaqayam ezoqam-qa wag neka ndigu pøinda o kipi gikhambøematun, taqa wag, ezoqa nango géyogemák.

Neka qo mokho-te,

sasae vinivinimba zøtezat ezoqam, nango gégoák.

Neka ndigu wit nandi gi:mivisumatun,
ezoqa taqa u, nango géyogemák.

²³ Neka qo mokho-te, lampa waev nango gékhayák.

Neka qo mokho-te, sakheis neka angana, ndigu tinøkem,
tiqa khanakhanakh manqat, ezoqa nango géyogemák.

Matev āv taqambé-fakhán.

Zapa ndøgo, qogi bisnis ezoqam, manqei-qape-te
ate nqægo, āv gini-khambuvupám nqægo,
‘Ni bisnis ezoqam kandakandá.’

Neka qoqa manqa-sisi matev,
qo bawabawan ate ndægo qote-tubumám.

²⁴ Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka
Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:gu,
tiqa kouk, Bebilon taon-té giqei vím.

Ndøgo tuqá manqa-zapá, ndigu gizitagat,
vøpakhaetat,
ezoqa ewaqape nøme namba, manqei-qape-te
gizitagat.”

19

*Yan-te nqo:go, Mbumbukiam-qa iz gi-eqanem,
Bebilon ngi:wat zapaya*

¹ Taqa zita-te, no yan-te, manqa wag nø-ewág. Andé ezoqa kopoav-qapi-qá akhayam kandakandá. Av gini-akhaemám nqægo,
“Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.

Ezoqam-qa khandi:zat matev,
 nikeza Mbumbukiam-té qando-fakhaté.
 Iz kandambaqape neka bazaføgakh,
 teqa ndégo.

² Zapa ndøgo, teqa manqa ovøyam matev uniman-
 qatín neka ndaføyambá.

Ndugu mambe sævam kandambaqapu, ndugu
 tuqa mambe matev, manqei-qape gui-
 ngi:tat,

ndego yaq-fia nqosøgeap mbo-etoám.

Ndego yaq-fia møndøtá, tu-te ndugu,
 tegi sasae ezoqam, pakhapakha guzø-
 khanæmam.”

³ Yaq nango gi-akhaemem,
 “Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.

Taon kandambaqape ndøgo, ndøwageapet,
 taqa khøifa oskia ndøqaviág. Miavmiáv.”

⁴ Yaq ndigu megetapak tuenti-foa neka ndigu
 khandí gigiap foa, ekeza kha, manqei me:laém,
 Mbumbukiam vømbō-vizumem, ndego kawa-qa
 qonam nonqo-te go:qotam, vø-einim,

“Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.”

Sip Nakhasam, sævam ge-oki

⁵ Yaq Mbumbukiam-qa qonam nonqo-te, man-
 qat ndofakhán. Av qande-eín nqægo,

“Nigi Mbumbukiam-qa iz, zó-eqatát, zo
 tegi sasae ezoqam ate nqazøte:go neka ezoqa
 ewaqape, kandakanda neka khasøkhasis, zo ndego
 ndozombo-vizap.”

⁶ Yaq no manqa wag nø-ewág. Andé ezoqa kopoav-qape-qá náq. Andé ibøkha sololo kandambaqape me me:wagám neka andé ndand kandakanda me me:møkunimám. Av qane-eín nqægo, “Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.

Zapa ndøgo, nigi Evezøza, ndego Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, ndégo teno-kawaevát.

⁷ Ni khanakhanakh bini-asøtøvé neka iz bizimbō-eqanem.

Zapa ndøgo, khøuwa iz møndøndáp. Sip Nakhasam, sævam ndø-okí. Mbasønakam ndugu, tu-oki, møndø-khakheinám.

⁸ Mbumbukiam ndabua papaqa mbo-etoám.

Bæbæs-qapé neka vøiyam-ús, yaq ndugu vø-uz.”

(Nqanek ndabua papaqa qanimav-qape ndøgo, matev mbomømboma, Mbumbukiam-gi ezoqam gimatønumam.)

⁹ Yaq ndego enzol ezoqam genø-ein, “Av qoqoté-peawám: Ezoqam ndigu, Sip Nakhasam-qa nøkenøkem lou loge-te gizø-akha, tizav, khanakhanakh mbá giabitigú.”

Yaq ndego manqat nøme, āv gene-eín nqægo, “Nqanek manqat unimanqatín. Mbumbukiam-qá manqát.”

¹⁰ Yaq no teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, nøkeza kha, manqei nøtelaváo. Neka ambá nombo-vizamín. Geté ndego āv genømbe-eín nqægo, “Nandav ndømatånám. Até nó-a, no

Mbumbukiam-gé sasae ezoqám, av qo nqoqote:go neka qogi Klisten qafuap ndi:gu, ndigu Yesu-qa manqat ndigeawat. Geté Mbumbukiam qombóvizám. Manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndimanqate, ndøgo Yesu-qá manqát.”

Ezoqa hos papaqa-te go:qotam

¹¹ Yaq no āv qateqéiv nqáego: Yan sège-mboqoé. Yaq nqáe! Hos papaqa no-omét. Ndego go:qotam, teqa iz Ndaføyamba-qapé neka Unimanqatin Ezoqám. Ndego ezoqa manqa ovøyam-te ndegevezoat, neka nakhag vøgoatun, ndego matev eqeieqei mba mbopáev. ¹² Teqa bøi andé gøina wageap me me:wageapám. Neka kawa-te, kawa ezoqam-qá wawaq ndø-uzupám. Wawaq kopoáv. Neka kawa-pap-te, iz vømbøe-peawam. Ta iz ndøgo, ndego yakhapus mbá sege-otév. Ezoqa nøme zøtezateáv. ¹³ Ndego ndabua sekeqape ndø-uzám. Ndabua ndøgo, kouk-té qanu-qoqotám. Teqa iz Mbumbukiam-qá Manqát. ¹⁴ Ngenek, yan-gí nakhag ezoqam mbopaevém. Hos papaqa-papaqa-té gono-qonavát, neka ndabua bæbæ-bæbæs papaqa-papaqa vø-uzupat. ¹⁵ Teqa manqa-nqa-te, nakhag kaiya khobos-qapi ndofakhatám. Yaq bawabawan ate ndi:gu gé:pitáz. Ndego bazaføgakh-us zømbó-kawaevtát. Auli khamókh gezømbé-kawaevtát. Neka andé waen tae nanga me mé:pesegím. Gétokhonøvém. Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo

19:11 19:11 Veve 1:5; 6:2; Psa 96:13; Isa 11:4 **19:12** 19:12 Dan 10:6; Veve 1:14; 2:17 **19:13** 19:13 Isa 63:1-3; Zion 1:1, 14 **19:15** 19:15 Psa 2:9; Veve 1:16; 14:20

ndømbogo, teqa qaqa matev, āv tōzømbé-fakhán.
 16 Teqa ndabua sekeqape, mbagi-te ndøgo, iz
 møndømbø-peawám. Av qambøe-peawám nqægo:

KAWAKAWA-ZA-GÉ KAWÁ
 NEKA EVEZØZA-ZA-GÉ EVEZØZÁ.

17 Yaq no enzol ezoqam no-omét. Khøuwa-
 té gono:yám. Ndego kandambaqapé møndæ-
 akhá. Pipisi-té genø-akhá, ndigu khaiya ova
 go:løvøvupat. Av gezømbe-akhá nqægo, “Vøndozáv.
 Mbumbukiam-qá lou loge kandambaqape
 zombómøváb. 18 Vøndozáv. Kawakawa-za-qá
 kha zólóg neka nakhag kawa ezoqam-qa kha,
 neka nakhag ezoqam-qa kha, neka hos-qa kha,
 neka tiqa kha, hos-te go:qonavam, neka gekha
 ezoqa nøme-qa kha, iz-akhayapak neka yaq-fia
 mbain sasae ezoqam, neka ezoqa kandakanda
 neka ezoqa khasøkhasis, tiqa kha vøzølog.”

19 Yaq no nøme, āv qateqeív nqægo: Søvakha
 gigiap lozokhak neka manqei-qape-gi kawakawa-
 za neka tigi nakhag ezoqam, møndømøváb.
 Ambá nakhag ndøgonemín, te namba ndego,
 hos-te go:qotam, neka tegi nakhag ezoqam
 namba. 20 Geté ndego søvakha gigiap lozokhak,
 gëmøvøinám. Até khavozam manqa vevezam
 ezoqám-a, vø-møvøinam, ndego teqa iz-te nqova
 ndaføgim matev gematønumam, ta mokho-te
 ndøgo, ndego ndigu ezoqam getubam, ndigu
 søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap gindapem
 neka teqa tae khøuwiap vømbō-vizupam. Yaq

søvakha gigiap lozokhak, khavozam manqa vevezam ezoqam namba, gøinam kewan nandi wagøvap-us-té ginø-nqagivém. Khandín. ²¹ Tigi nakhag ezoqam, nakhag kaiyá ginizitág, ta nakhag kaiya ndigu, ndego hos-te go:qotam, teqa manqa-nqa-te gindu-fakhatam. Neka tiqa kha, pipisi ndølóg. Pipisi ate gi:goam, até vøzømbū-ewez.

20

Matev ndøgo, viav wan taosen mokho-te tøfakhanam

¹ Yaq no enzol ezoqa nøme no-omét. Yan-té gendovís. Teqa zenda-te, manqei ozu vaev mbain mboqogim nonqo neka auli sen kandambaqape ndø-ndapavám. ² Yaq ndego até gendego, ndego wazeam vø-møvøiu, ndego awenege wazeam, Nqova Soqaqape o Saitan ndimbo-akhayam, sasa ndølvønøvem. Viav wan taosén teløvønøvupat. ³ Yaq ndego ngenek manqei ozu vaev mbainté genø-ogiú, mboqog vømbøe-tokaz. Unime:-føgakhæz, getokaz. Yaq ndego manqei-qape ezoqam tubøpøteav tèabetegó, atema viav wan taosen bemøndap. Yaq taqa zita-te, ndego nqawa bèmbo-nqovozømém. Geté khapé gembøé-auwamák. ⁴ Yaq no kawakawa-za-qa qonam nonqo nøqeív, ezoqa vø:qonavam. Nginik ezoqam, bazaføgakh, āv ginindapém nqægo: Ezoqam-qá manqa ovøyam ndø-ewagát. Neka no nqova vøezømet. Nginik nqova ndigu, ezoqam monqo gizøqog, Yesu-qa manqat gigeatam neka

Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam, ta zapaya. Nginik ndego søvakha gigiap lozokhak o teqa tae khøuiap vizøpøteáv, neka ndigu søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap ndapeáv, tiqa kawa-pap-te o zenda-te. Ndigu nqawá gindu-khandí:z, neka Keliso namba vō:kawaez. Viav wan taosén go:kawaeztam. ⁵ Nqanek bugukhokhof khøuwá, Mbumbukiam ezoqa løvøte-te gekhandi:z. Løvøte ezoqa nøme, nango khandi:zateáv, atema viav wan taosen vømø-navøem. ⁶ Ezoqam ndigu, Mbumbukiam ta bugukhokhof khøuwa-te løvøte-te tekhandi:z, khanakhanakh mbá giabitigú. Ndigu tegí ekeza ezoqám. Yaq løvøte nøme tøfakhan, ta løvøte ndøgo, tø-menas, ndøgo bazaføgakh mbaín, ti-te. Ndigu Mbumbukiam-gi neka Keliso-gi iziz ezoqam ndøgoát, neka te namba vó:kawaeztát, atema viav wan taosen vømø-navøēm.

Saitan gipitøvem

⁷ Yaq viav wan taosen tømø-navøem, Saitan timbøé-mboqoaném, ndego ndimbula-te ndego. ⁸ Neka ndego ndøwáv, bawabawan ate nqægo, manqei-qape-te nqago, vótubām. Nqanek bawabawan ndøgo, Gog neka Magog. Yaq Saitan ndigu ezoqa ate ndi:gu, nakhag-qa ndømøváb. Ezoqa kopoav-qapé. Andé ndivínd, ndaola-qa ndøgeg-te ndigu. ⁹ Ndigu manqei-qape ate ndægo gépanqaním, Mbumbukiam-gi ezoqam, ma ndi:sokhoeapet, neka taon ndøgo, Mbumbukiam ndembøe-khafuat, vøkhøogāz. Geté gøinam

tøndóvís ndógo, ndigu Saitan-gi nakhag ezoqam vóngiæzō. ¹⁰ Yaq ndego nqova soqaqape, ndego getubumat, gøinam kewan-té ginø-oginám, ta nandi wagøvap-us-te ndógo, ma søvakha gigiap lozokhak neka khavozam manqa vevezam ezoqam, go:nqagivem. Yaq ndigu nqosøgeap zógoát, pavpave nekā lovølova. Miavmiáv.

Mbumbukiam-qa manqa ovøyam kandambaqape

¹¹ Yaq no kawa ezoqam-qa qonam nonqo papaqa kandambaqape nøqeív, neka ndego go:qotam, vøe-omet. Manqei-qape neka yan, teqa bugug-te, møe mbobøín, vømø-navøem. Manqei nøme mbain, vøegoát. ¹² Neka no løvøte ezoqam nøzømét, iz-akhayapak nekā khokho ezoqam. Kawa ezoqam-qá qonam nonqo megemege-té gono-waniapám. Yaq enzol ezoqam, mbuk ndømboqogimém. Mbuk nøme gimboqogimem, khandi mbúk. Yaq Mbumbukiam, løvøte ezoqam, matev, āv gezømbe-geveá, av mbuk-te ndøgu qøupeaupam, av matev gi:matønumam. ¹³ Até ndaolá-ya neka até løvøté-a neka até løvøte ezoqam-qá manqei-a, tigi løvøte ezoqam vønqonqotaz, yaq Mbumbukiam ndigu vøzø-gevea, av tiqa matev qazømbe-goam. ¹⁴ Yaq løvøte neka løvøte ezoqam-qa manqei, gøinam kewan-té ginø-nqagimém, vømø-navøem. Nginik gøinam kewan, løvøté nømé, løvøte ndógo, tø-menas. ¹⁵ Yaq gekha ezoqām ndego, teqa iz khandi mbuk-te

20:10 20:10 Psa 11:6; Veve 19:20; 21:8 **20:12** 20:12 Dan 7:9-10; Met 25:31-46; Kel 17:31; 2 Ko 5:10; Veve 13:8 **20:13** 20:13 Lom 2:6; 1 Pita 1:17; Veve 2:23; 22:12

peawapøteav ndøgo, ndego gøinam kewan-té ginø-oginám.

21

Yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak

¹ Yaq no yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak nøqeív. Yan neka manqei-qape ndøgo, bugukhokhof qagoam, sògo-navøém, neka ndaola nøme mbaín. ² Yaq no Mbumbukiam-qá Zelusalem taon ndakinak nøqeív. Mbumbukiam-té qandovís, yan-te nqo:go. Khakheitáp neka bugug keogé. Ate av-té, mbasønakam bugug keoge nduigu, anganea tundaf. ³ Yaq no manqat kandambaqape nø-ewág. Kawa ezoqam-qá qonam nonqo-té qando-manqatát. Av qande-eín nqægo, “Nqæ! Ndakin Mbumbukiam, ezoqám namba mé:goát. Ndego namba mé:yagát. Neka ndigu tegí ezoqam ndógoát. Mbumbukiam ekezan, ti namba mé:goát, neka ndego tigi Mbumbukiam vøgoát. ⁴ Ndego tiqa bøi-te, bøi einu ate ndægo zóvuogím. Løvøte matev nøme mbaín, segégoát, neka até mbøni vaev matév-a, neka eiv neka nqosøgeap nøme mbaín. Matev av nqægo, av bugukhokhof qægoam, møndømø-navøém.”

⁵ Yaq ndego kawa-qa qonam nonqo-te go:qotam, āv gene-eín nqægo, “Nqæ! No ndakin gigiap ate ndægo nóndakinák.”

Yaq nøme ge-ein, “Qópeawám. Zapa ndógo, nqanek manqat, unimanqatin-qapé.”

21:1 21:1 Isa 65:17; 2 Pita 3:13 **21:2** 21:2 Isa 52:1; 61:10; Iblu 11:16; 12:22; Veve 3:12 **21:3** 21:3 Lev 26:11-12; Ezek 37:27; Zech 2:10; 2 Ko 6:16 **21:4** 21:4 Isa 35:10; 65:19; Veve 7:17 **21:5** 21:5 2 Ko 5:17

⁶ Yaq ndego manqat nøme genø-ein, “Matev ate ndægo, møndømø-navøém. No zapá neka no váev. No ndégo, ndo:megeat neka ndøndöpāēv.

Gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, no ibøkha ndøgo tæmbó-etoám, ta kea kumbutøve-te ndøndo-fakhate, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Yaq-mbá sæmbó-etoám. ⁷ Ezoqam ndego, manqazapa tetømbua, gigiap āv tenéndáp. Neka no tegé Mbumbukiam tægoát neka ndego noge nakhasam vøgoāt. ⁸ Geté ndigu møe ndisinim, neka ndigu unimanqatinteav ndigu, neka ndigu matev soqøsoqa vinivinimba ndigu, neka ndigu ezoqa pakhapakha ndizø-khaneam, neka ndigu mambe ndi-okho, neka ndigu manqa-sisi ndigu, neka ndigu batae ndimbovizap, neka ndigu meakha manqat ndimanqate, tiqa manqei gøinam kewan ndøgoát, kewan ndigu, nandi wagøvap-us ndigu. Nqanek løvøté nømé, løvøte ndøgo, tø-menas.”

Zelusalem taon ndakinak

⁹ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, ndis seven qazøgoam, matev soqøsoqa seven qamøzø-tøtvøyam, vaev-te qafakhanam, nøme kopo, no-té gendowáv, vønø-ein, “Qotøndéqāv! No Sip Nakhasam-gu sævam nøtéqamákh, ndakin tu-oki.”

¹⁰ Yaq ndego enzol ezoqam, no olol eqawat-qape-té genøndapán. Nqova-té. Yaq ndego no tene-nømánd ndøgo: Yan-te, Mbumbukiam-te, Mbumbukiam-qá Zelusalem taon ndøvisavún.

¹¹ Ta taon-te ndøgo, Mbumbukiam-qá waev

21:6 21:6 Isa 55:1; Jer 2:13; Zion 7:37; Veve 1:8, 17; 22:17 **21:7** 21:7 2 Sam 7:14; 1 Chr 17:13; Psa 89:26-27 **21:8** 21:8 Met 25:41; Veve 20:15; 22:15 **21:10** 21:10 Ezek 40:2 **21:11** 21:11 Isa 60:1-2, 19

ndøwawám. Nqanek waev, andé nandi qanimav-qape-qá momotáp, zaspá ndimbo-akhayam. Bæbæs-qapé. Andé glás. ¹² Taon ndøgo, uta-ús. Uta kandambá. Tò:-eqavét. Mboqog-ús. Tuélv, ate gi:goam. Ta mboqog-te ndigu, enzol ezoqam tuelv, møndø-waniapám, neka Izlael khagua bawan tuelv-qa iziz vø:peaupam. ¹³ Mboqog misika, khøuwa fakhanam-té qagoám, neka misika nakeamo zenda-te vøgoam-a, misika yogea zenda-te vøgoam-a, misika khøuwa sininim-te vøgoam. ¹⁴ Nqanek taon uta-qape, nandi tuelv mumát qano-ogí. Neka ta nandi-te, Sip Nakhasam-gí u-anim tuelv-qá iziz mo:peaupám.

¹⁵ Ndego enzol ezoqam, no manqat genø-ein, iziz tonqogim nonqo ndøndapám. Gol khakheitáp. Taon neka mboqog neka uta, taqa fitap iziz qeivi nonqó. ¹⁶ Nqanek taon vavap foa ate qægoam, taqa loloakh kopó. Taqa sekeat neka taqa khouwevat kopó. Yaq ndego enzol ezoqam, teqa iziz tonqogim nonqo, taon-qa khouwevat iziz, vømbøendap. Taqa sekeat neka khouwevat neka eqæv, kopó: 2400 kilomítá. ¹⁷ Neka ndego enzol ezoqam, até uta-qá eqæv iziz-a, vømbøndap. Taqa eqæv 144, pingim toqote-khamasim, toqo-geveam. Ta iziz tonqogim nonqo, ma ndego enzol ezoqam, taon-qa fitap iziz gembondap, ndøgo até kopó, av ezoqa ekeza gigiap-qa fitap gi-upøgimatun. ¹⁸ Taon-qa uta, nandi zaspá qane-ogí. Neka taon ndøgo, gol khakheitáp. Nginik gol, bæbæs-qapé. Andé glás. ¹⁹ Taon

21:12 21:12-13 Ezek 48:30-35

21:15 21:15 Ezek 40:3; Veve 11:1

21:18 21:18-21 Isa 54:11-12

uta zapa-te ndøgo, nandi fia kandakanda ndø-abáp. Bugukhokhof nandi qanimav-qape, zapa-te ndizave, ndigu zaspá. Neka nøme ndizave, gi-menas-ez, ndigu nandi kikís. Tiqa iz safaiá. Neka nøme ndizave, gi-misika-ez, ndigu papaqá. Tiqa iz agét. Neka nøme ndizave, gi-foa-ez, ndigu nandi esokho khagí. Tiqa iz emelál. ²⁰ Neka nøme ndizave, gi-faev-ez, ndigu gùnokhogeapét, papaqa neka køkouk. Tiqa iz oníks. Neka nøme ndizave, gi-siks-ez, ndigu køkókuk. Tiqa iz kanelión. Neka nøme ndizave, gi-seven-ez, ndigu khakhavá. Tiqa iz klisolaít. Neka nøme ndizave, gi-eit-ez, tiqa iz belíl. Neka nøme ndizave, gi-nain-ez, ndigu khakhavá. Tiqa iz topáz. Neka nøme ndizave, gi-ten-ez, ndigu klisoplás. Neka nøme ndizave, gi-eleven-ez, ndigu aiyazín. Neka nøme ndizave, gi-tuelv-ez, ndigu køkókuk nómé. Tiqa iz ametís. ²¹ Mboqog tuelv ate gi-goam, aqeing khakheitáp. Mboqog kopokopo, aqeing kopokopó gini-khakheinøvemém. Taon-te ndøgo, nakhoa kandambaqape, gól gini-khakheinømém. Ndøgo ùnime:-bæbæés. Andé glás. Bøi segé-løwáz, yaq voqóqeív.

²² No Mbumbukiam-qa khoev qeiviáv, ta taon-te ndøgo. Zapa ndøgo, ndego Èvezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, neka ndego Sip Nakhasam, ekezan ndígú, ta taon-te ndøgo. Ndigu ekezan, andé Mbumbukiam-qá khoév, ta taon-te ndøgo. ²³ Nqanek taon, khøuwa neka løvøyak mbain, waev tømbo-etoumat. Ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, waev Mbumbukiam-qá

waev mbo-etoumatún. Neka Sip Nakhasam, ndego andé taqá lampá. ²⁴ Bawabawan ate tægoat, ta taon-qá wáev giníyagát. Neka manqei-qape kawakawa-za tinó-okhoát ndógo, ekeza gigiap mbomømboma vø-upøgim. ²⁵ Taon-gi mbo-qog tokovemáv, khøuwa tema. Zapa ndógo, lova mbaín. Paveat mba ndógoát. ²⁶ Bawabawan ate ndægo, tiqa gigiap mbomømboma neka fia kandakanda, taon-té ginó-upøgimát. ²⁷ Geté gekha gigiáp ndógo, Mbumbukiam-qa bøi-te khavim-us ndógo, kopømba mbaín, tø-oe. Neka ezoqa ndigu matev soqøsoqa ndimatnam o khavozam manqat ndimanqate, ndigu ma gé-ozák. Ti-mba ndígu tí-óz, tiqa iziz Sip Nakhasam-qa khandi mbuk-te ndøpeawap.

22

¹ Yaq ndego enzol ezoqam, no kea me:nømánd. Ta ibøkha ndógo, ezoqa khandi zø-etoám. Ndógo bæbæs-qapé. Andé glás. Nqanek ibøkha, kawa ezoqam-qá qonam nonqo-té qando-okhó, ma Mbumbukiam neka Sip Nakhasam ndiqonøve. ² Taon nakhoa livin-té qanuqæt. Kea keoqa yaqyaq-a, tae ndøpøé. Ta tae ndógo, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Nqanek tae, løvøyak tuelv ate ndi:gu, sùgumu-vi:matún. Neka taqa esokho mulømula-ús. Enqoni-us ezoqam bawan vinivinimba khakheinøvem nonqó. ³ Neka ta taon-te ndógo, gigiap o matev nøme mbaín, Mbumbukiam-qa qaqa mokho-te ndøugu. Kawa ezoqam-qa qonam

21:24 21:24 Isa 60:3, 5 **21:25** 21:25 Isa 60:11 **21:27** 21:27
 Isa 52:1; Ezek 44:9; 1 Ko 6:9-10 **22:1** 22:1 Ezek 47:1 **22:2** 22:2
 Ezek 47:12; Gen 2:9; Zech 14:8; Joel 3:18

nonqo, mú:goát, ma Mbumbukiam neka Sip Nakhasam tiqonavat. Ezoqa ewaqape, tisokhoat, ndigu Mbumbukiam-qa sasae ndógoát neka vombó-vizupāt. ⁴ Ndigu bugug gembóqeivát neka teqa iz kawa-pap-te vøzombó-peaupāt. ⁵ Lova nøme mbaín. Segégoát. Ndigu lampa neka khøuwa beawap, mbaín. Segéyagát. Ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, waev, Evezøza Mbumbukiam zø-etøumát. Yaq nginik ezoqam, miavmiav mó:kawaeztát.

Yesu tendoqavan

⁶ Yaq ngenek enzol ezoqam genø-ein, “Nqanek manqat ate ndægo, qoqo-ewagat, unimanqatin-qapé. Evezøza Mbumbukiam, ndego ekeza Nqova tegi manqa vevezam ezoqam ndezø-etoam, tegé enzol ezoqam ndokhofotáv. Nó. Tende-khofotán ndógo: No tegi sasae ezoqam nøtézømás, ande gekha matev me, avønin-qape tøfakhanam. Ndøgo sà befakhanám.”

⁷ Yesu āv gene-manqaté nqægo, “Nqáe! No avønín nófakhán. Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tembopavat, Mbumbukiam gevevezam, ndego khanakhanakh mbá geabetegó.”

⁸ No Zión, nqanek manqat ate ndægo qæ-ewagat neka matev vøe-qeivat. Yaq no manqat qatumu-ewag neka matev vøtumū-qeiv, no ndego enzol ezoqam-qa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ndego nqanek matev ge:nømendimat, nøkeza kha, manqei nøtelaváo. Neka ambá nombo-vizamín.

⁹ Geté ndego āv genømbe-eín nqægo, “Nandav

22:4 22:4 Met 5:8; Veve 3:12 **22:5** 22:5 Dan 7:18, 27; Veve 5:10; 20:6; 21:23, 25 **22:6** 22:6 Veve 1:1 **22:7** 22:7 Veve 1:3 **22:8** 22:8-9 Veve 19:10

ndømatànám. Até nó-a, no Mbumbukiam-gé sasae ezoqám, av qo nqoqote:go neka qogi Klisten qafuap ndi:gu, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, neka ezoqa ewaqape, nqanek manqat ndimbopaev, nqanek mbuk-te nqapeawap. Geté Mbumbukiam qombóvizám.”

¹⁰ Yaq ndego manqat nøme, āv genømbe-eín nqægo, “Nqanek manqat, Mbumbukiam gevevezam, nqanek mbuk-te nqapeawap, ndøkhonǎð. Zapa ndøgo, nqanek matev tøfakhanam, khøuwa avønín. ¹¹ Ezoqa ndego, manqa-zapa ndematanam, ndego manqa-zapa matanam-te, sà bemá. Neka ezoqa ndego, matev soqøsoqa møqæ ndego, ndego teqa matev soqøsoqa gone-te, sà bemá.* Geté ezoqam ndego, matev eqeieqei ndematanam, ndego teqa matev eqeieqei matanam-te, sà bemá. Neka ezoqa ndego, Mbumbukiam-ge ndego, ndego Mbumbukiam-qa matev-te, sà bemá.”

¹² Yesu āv gene-manqaté nqægo, “Nqáe! No avønín notøndónáv. No yaq-fiá namba nøtégeáv. No ezoqa ewaqape, āv tæzømbé-etøomít, av ezoqa kopokopo matev gi:matønumam. ¹³ No zapá neka no váev. No ndégo, ndo:megeat-a, ndøndöpāēv. No bugukhokhof vøegoam-a, vaev-te vøegoāt.

¹⁴ Gekha ezoqām ndigu, tiqa ndabua ndisunguzu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú. Ndigu tae nanga ndigu, ezoqa khandi ndøzø-etoam, ndølogém. Taon-gi mboqog, segezø-

22:11 22:11 Dan 12:10 * **22:11** 22:11 Ezoqa av nginik ngi:gu, yaq-fia ndøqeivím. **22:12** 22:12 Isa 40:10; Jer 17:10; Veve 2:23

22:13 22:13 Isa 44:6; Veve 1:8, 17; 21:6 **22:14** 22:14 Gen 2:9; 3:22

mboqozotát, vø-õz. ¹⁵ Geté ezoqa ndigu, ande gaqo me ndi:gu, taon-te gé-ozák. Bavokhó gonó-waniapát, ezoqa ndigu, manqa-sisi ndimatanam neka mambe ndi:-okho neka ezoqa pakhapakha ndizøkhanæ neka batae ndimbovizap neka gekha ezoqa nøme, meakha manqat ndøzømbe-khaneat neka ezoqa ndizømbe-khavozam.

¹⁶ No Yesú, nøkeza enzol ezoqam zo-te qatøndo-khofotav, ndego zo nqanek manqat te:zømesim. Klisten bawan vinivinimba, nqanek manqat, bètezøtéz. No Deivid-gé zapá neka tegé zeó. Neka no pave ndukuam bæbæs-qapú.”

¹⁷ Mbumbukiam-ge Nqova neka Sip Nakhasam-gu sævam, äv gini-manqaté nqægo, “Vøndoqáv!”

Neka gekha ezoqām ndego, nqanek manqat te-ewagat, äv geabete-manqaté nqægo, “Vøndoqáv!”

Neka gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, yà betøndowáv. Poev tømbogoat, ibøkha bē-izam, ndøgo khandi ndøzø-etoam. Yaq-mbá segé-izám.

Zion-qa vaev manqat

¹⁸ Gekha ezoqām ndego, nqanek mbuk-qa manqat ndeyoge, Mbumbukiam gevevezam, no ndego äv qambøe-manqaté nqægo: Ezoqam ndego, nqanek manqat-te, manqat nøme to:ve, Mbumbukiam te-te ndego, matev soqøsoqa mó-áo, av nqanek mbuk-te nqæpeawap. ¹⁹ Neka ezoqa ndego, manqat nøme tekhofoe, nqanek mbuk-te nqapeawap, ndøgo Mbumbukiam gevevezam, Mbumbukiam teqa tae nanga ndøkhfoé, ezoqa

22:16 22:16 Num 24:17; Isa 11:1, 10; Lom 1:3; Veve 2:28; 5:5

22:17 22:17 Isa 55:1; Veve 21:6 **22:18** 22:18-19 Deut 4:2; 12:32

khandi ndøzø-etoam. Yaq ndego Mbumbukiam-qa taon-te géyageák, av nqanek mbuk-te nqæpeawap.

²⁰ Ndego ezoqam, nqanek manqat nde-unimanqatinat, ni-te, ndego āv gene-manqaté nqægo, “Unimanqatín. No avønín notøndónáv.”

Amén. Nqanek manqat unimanqatín. Nigi Evezøza, Yesu. Vøndoqáv!

²¹ Nigi Evezøza Yesu-qa kuku matev, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.

**Mbumbukiam-qa Mangat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni
dialect of the Kuni-Boazi language of Papua New
Guinea
Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples
Kuni-Boazi long Niugini**

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-04-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 Apr 2024 from source files dated 2 Apr 2024

f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f